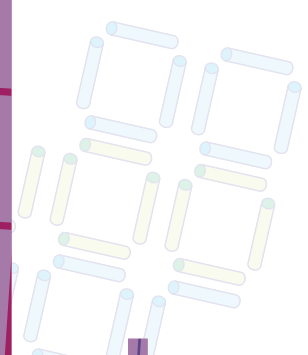
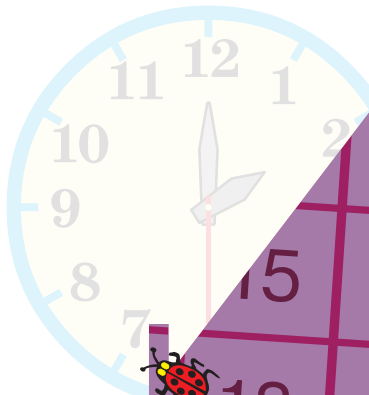
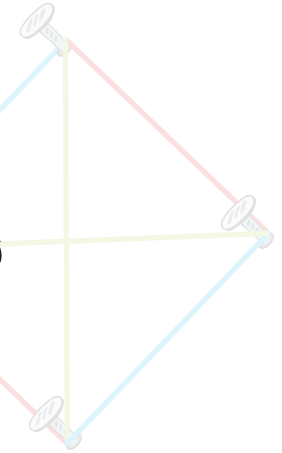
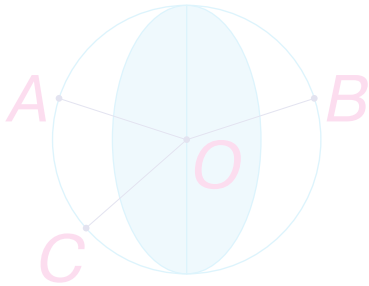
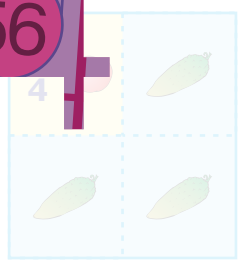

МАТЕМАТИКА

ЧАСТИНА 1

клас

Наталя Будна
Марко Беденко

МАТЕМАТИКА

Підручник для 4 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)

Частина 1

БОГДАН
ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН
2025

УДК 51(075.2)
Б 90

Підручник створено за Типовими освітніми програмами,
розробленими під керівництвом О. Я. Савченко та Р. Б. Шиїана

Будна Н. О.

Б 90 Математика : підручник для 4 кл. закладів загальн. середн.
освіти : у 2-х ч. Ч. 1. / Н. О. Будна, М. В. Беденко. — Тернопіль :
Навчальна книга — Богдан, 2025. — 144 с. : іл.

ISBN 978-966-10-9217-3

Підручник за своїм змістом відповідає Державному стан-
дарту початкової освіти та Типовим освітнім програмам,
розробленим під керівництвом О. Я. Савченко та Р. Б. Шиїана.

Система завдань і вправ спрямована на формування
й закріплення обчислювальних навичок, розвиток логічного
мислення та просторової уяви, вироблення вмінь аналізувати,
порівнювати і самостійно робити висновки.

Для учнів та учениць 4 класу.

УДК 51(075.2)

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

Завантажуйте безкоштовний інтерактивний додаток,
використовуючи детальну інструкцію, за посиланням:

<https://edodatok.com/9217-3/>

ISBN 978-966-10-9217-3

© Будна Н. О., Беденко М. В., 2025
© Навчальна книга – Богдан, виключна
ліцензія на видання, оригінал-макет, 2025

Дорогий четвертокласнику! Дорога четвертокласнице!

Вітаємо тебе з початком навчального року, протягом якого ти продовжиш вивчати основи математики й пізнавати секрети математичної мови. На шляху до знань вірним другом і порадником тобі стане цей підручник. Разом із ним ти навчишся утворювати й записувати багатоцифрові числа, порівнювати їх та виконувати з ними арифметичні дії. Продумана система завдань і вправ спонукатиме тебе пригадати вивчені у попередніх класах величини й засвоїти нові, зокрема швидкість, що взаємопов'язана з відстанню і часом. Ти й далі будеш обчислювати математичні вирази, виконувати дії з іменованими числами, досліджувати та розв'язувати рівняння, нерівності і різноманітні сюжетні й практичні задачі, зокрема складені на основі короткого тексту пізнавального змісту.

Цікаві криптограми, анаграми, числові колоди, терези та «змійки», оригінальні геометричні завдання, дослідження діаграм, розв'язування логічних задач зроблять процес навчання захопливим і нестандартним.

Зорієнтуватись у типах завдань тобі допоможуть уже знайомі позначення.

Бажаємо успіхів!

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

— запам'ятай

— робота в парах
або в групах

— кругові вирази

— межа матеріалу
уроку

— виконай за допомогою
числового ряду

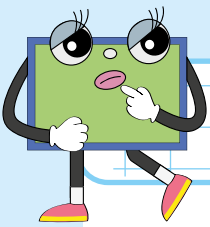
— порівняй

— творче завдання

— домашнє завдання

ПОВТОРЕННЯ І УЗАГАЛЬНЕННЯ МАТЕРІАЛУ ЗА 3 КЛАС

1. Пригадай!

В одному метрі 100 сантиметрів.
 $1 \text{ м} = 100 \text{ см}$

Запиши в сантиметрах.

$2 \text{ м} = \square \square \square \text{ см}$

$5 \text{ м} = \square \square \square \text{ см}$

$7 \text{ м} = \square \square \square \text{ см}$

$3 \text{ м} = \square \square \square \text{ см}$

$4 \text{ м} = \square \square \square \text{ см}$

$9 \text{ м} = \square \square \square \text{ см}$

2. Розташуй літери в порядку зростання числових значень величин і прочитай слово.

І	Л	Е	Т	А	Р
36 см	25 см	50 см	42 см	42 м	100 см

3. Знайди значення виразів, виконуючи дії у вказаному порядку. Пригадай правила виконання дій у виразах з дужками і без дужок.

$40 - 5 \cdot 4$

$88 + 8 : 4$

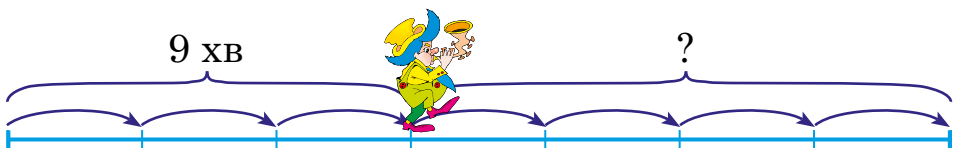
$6 \cdot 6 + 6 : 3$

$3 \cdot 4 + 4 \cdot 3$

$42 - (42 - 24)$

$27 : (27 : 3)$

4. Музикант зіграв три однакові за тривалістю мелодії за 9 хвилин. За скільки хвилин він зіграє 4 такі мелодії?

5. У цій рівності два числа замінили літерами. Яка літера позначає більше число?

$$a + 1 = b$$

6. Довжина стрибка кенгуру 12 м. Скільки метрів подолає кенгуру трьома такими стрибками?

7. Виконай ділення і за допомогою відповідей розшифруй слова.

К	С	В	О	Н	А	Л
3	4	5	6	7	8	9

$10 : 2 = \boxed{5} \boxed{В}$

$9 : 3 = \boxed{} \boxed{}$

$16 : 4 = \boxed{} \boxed{}$

$12 : 2 = \boxed{} \boxed{}$

$18 : 3 = \boxed{} \boxed{}$

$30 : 5 = \boxed{} \boxed{}$

$15 : 3 = \boxed{} \boxed{}$

$18 : 2 = \boxed{} \boxed{}$

$8 : 2 = \boxed{} \boxed{}$

$14 : 2 = \boxed{} \boxed{}$

$24 : 4 = \boxed{} \boxed{}$

$21 : 3 = \boxed{} \boxed{}$

$16 : 2 = \boxed{} \boxed{}$

$12 : 3 = \boxed{} \boxed{}$

$24 : 3 = \boxed{} \boxed{}$

8. Прочитай вирази. Перевір, чи правильно знайшли їхні значення.

18 : 6	15 : 5	→	3	3		
12 : 3	27 : 3		4	9		

Виконай множення усно, записуючи в зошиті лише відповіді.

8 · 4	4 · 4	7 · 6	8 · 3
3 · 5	6 · 5	2 · 6	5 · 5

9. $5 \cdot 4 - 8 : 2$

$24 - (12 - 6)$

$36 : 4 \cdot 3$

$16 : (2 \cdot 2)$

$36 - 36 : 3$

$4 \cdot 3 + 4 \cdot 4$

10. Кравчиня пошила 4 однакові блузки, витративши на них 16 м тканини. Скільки метрів тканини їй знадобиться, щоб пошити 3 такі блузки?

11. Виконай ділення усно, записуючи в зошиті лише відповіді.

$60 : 6$	$81 : 9$	$40 : 5$	$36 : 4$
$90 : 3$	$32 : 8$	$56 : 7$	$45 : 5$

12. Пригадай!

В одній гривні 100 копійок.
1 грн = 100 коп.

Запиши в копійках.

2 грн = коп.

5 грн = коп.

7 грн = коп.

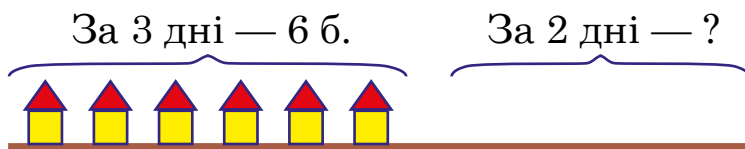
4 грн = коп.

9 грн = коп.

10 грн = коп.

13. В Андрія було 8 гривень. Він витратив $\frac{1}{4}$ частину грошей. Скільки грошей Андрій витратив?

14. За три дні будівельна фірма спорудила 6 однакових дачних будиночків.

Постав запитання і розв'яжи задачу.

15. Назви літеру, яка позначає в цій рівності більше число.

$$a - 1 = b$$

16. Розташуй літери в порядку зростання числових значень величин і прочитай слово.

Д 100 коп.	О 50 коп.	Н 20 грн	Г 20 коп.	А 50 грн	И 2 грн
---------------	--------------	-------------	--------------	-------------	------------

17. $5 \cdot 6 - 8 \cdot 0$ $542 \cdot 0$ $0 : 500$ $20 : 10$
 $4 \cdot 8 + 8 : 4$ $542 \cdot 1$ $500 : 1$ $10 \cdot 5$

18. Виконай ділення і розшифруй слова.

Р	А	К	М	О	Ш	Л
2	3	4	5	6	7	8

$30 : 6 =$ <input type="text"/>	$10 : 5 =$ <input type="text"/>	$24 : 6 =$ <input type="text"/>
$21 : 7 =$ <input type="text"/>	$15 : 5 =$ <input type="text"/>	$42 : 7 =$ <input type="text"/>
$12 : 6 =$ <input type="text"/>	$25 : 5 =$ <input type="text"/>	$35 : 7 =$ <input type="text"/>
$28 : 7 =$ <input type="text"/>	$20 : 5 =$ <input type="text"/>	$27 : 9 =$ <input type="text"/>
$24 : 8 =$ <input type="text"/>	$18 : 6 =$ <input type="text"/>	$14 : 7 =$ <input type="text"/>

19. $48 - 48 : 6$ $365 \cdot 1$ $20 : 20$ $5 \cdot 9 - 7$
  $6 \cdot 8 + 5 \cdot 9$ $240 : 1$ $0 : 50$ $8 \cdot (7 - 7)$

20. Олеся купила 4 склянки смородини за 20 гривень. Скільки гривень знадобиться Олесі, щоб купити 6 таких склянок смородини?

21. $5 \cdot 8$ $4 \cdot 9$ $8 \cdot 8$ $5 \cdot 6$
 $6 \cdot 5$ $6 \cdot 7$ $6 \cdot 4$ $9 \cdot 9$

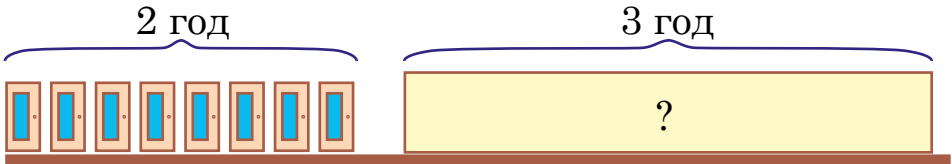
22. Розташуй літери в порядку виконання арифметичних дій і отримаєш слово.

К   І   С

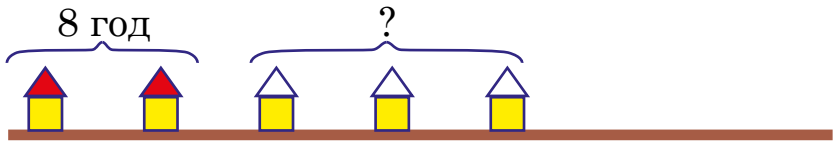
$$\square + \square : (\square - \square)$$

23. Розв'яжіть і порівняйте задачі.

- 1) Бригада малярів пофарбувала 8 однакових дверей за 2 години. Скільки таких дверей пофарбує ця бригада за 3 години, якщо працюватиме з такою самою продуктивністю?

- 2) Бригада малярів пофарбувала 2 однакові дахи за 8 годин. За скільки годин ця бригада пофарбує 3 такі дахи, якщо працюватиме з такою самою продуктивністю?

24. Виконай дії в числових колонах за зразком. Пам'ятай, що останнє число в кожній колоні має дорівнювати першому числу.

Зразок.

+	6	5	4
	3	2	1
-	9	7	5
	1	1	6
-	8	5	9
	2	0	5
	6	5	4

-	8	8	3
	3	6	2
-	1	1	4
+	4	7	6

-	9	7	1
	6	2	4
+	2	1	1
+	4	1	3

+	1	5	7
	6	3	8
-	1	4	4
-	4	9	4

- 25.** У цій рівності всі числа більші від 0. Назви літеру, що позначає більше число.

$$a \cdot 2 = b$$

26. Розташуй літери в порядку спадання чисел і прочитай слово.

Б
819

П
981

Н
198

А
918

Л
891

Е
189

27. Від дроту завдовжки 38 м відрізали декілька кусків, по 5 м кожен. Яку найбільшу кількість таких кусків можна відрізати? Скористайся схемою і добери відповідне число.

$$5 \text{ м} \cdot \square \rightarrow 38 \text{ м}$$

28. Виконай дії письмово.

$543 + 356$

$653 + 108$

$560 + 234$

$867 - 199$

$810 - 121$

$701 - 112$

29. Художник розмалював 10 однакових чашок за 2 години. За скільки годин він розмалює 15 таких чашок, якщо працювати ме з такою самою продуктивністю?

- 30.

$30 \cdot 2$

$80 : 4$

$64 : 8$

$56 : 7$

$40 \cdot 2$

$100 : 2$

$48 : 6$

$81 : 9$

31. Розглянь записи. Пригадай усний і письмовий способи множення.

Усно

$$\begin{aligned} 123 \cdot 4 &= (100 + 20 + 3) \cdot 4 = \\ &= 100 \cdot 4 + 20 \cdot 4 + 3 \cdot 4 = 400 + \\ &+ 80 + 12 = 400 + 90 + 2 = 492 \end{aligned}$$

Письмово

$$\begin{array}{r} \times 123 \\ \hline 492 \\ \hline 492 \\ \hline 492 \end{array}$$

32. Знайди добутки письмово.

$152 \cdot 3$

$204 \cdot 2$

$186 \cdot 4$

$178 \cdot 5$

33. Склади і розв'яжи задачу.

34. Добери такі числа, щоб нерівності були правильними.

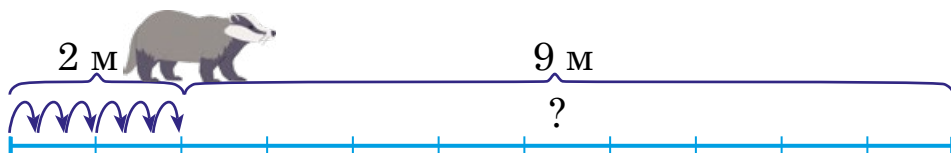
$18 - 4 < \square - 4$

$90 + 5 < 90 + \square$

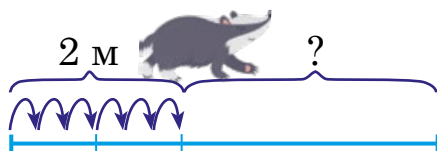
35. Розв'яжіть і порівняйте задачі.

1. Борсук подолав 2 м шістьма однаковими кроками. Скільки таких кроків він має зробити, щоб подолати 9 м?

2. Борсучиха пододала 2 м шістьма однаковими кроками. Скільки метрів вона подолає дев'ятьма такими кроками?

36. У цій рівності всі числа більші від 0. Назви літеру, що позначає більше число.

$a : 2 = b$

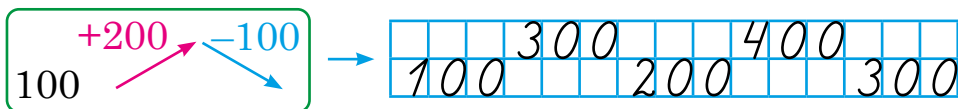
- 37.** Добери такі множники, щоб добутки були максимально наближеними до вказаних чисел, але не більшими за них.

$$7 \text{ м} \cdot \square \rightarrow 27 \text{ м}$$

$$5 \text{ см} \cdot \square \rightarrow 29 \text{ см}$$

$$4 \text{ м} \cdot \square \rightarrow 37 \text{ м}$$

- 38.** Допиши числову «змійку» до краю аркуша в зошиті. Рухаючись угору, додавай число 200; рухаючись униз, віднімай число 100.

- 39.** Виконай дії в числових колонах. Пам'ятай, що останнє число в кожній колоні має дорівнювати першому числу.

$$\begin{array}{r} \times 154 \\ + \quad 3 \\ \hline \square \square \square \\ + 152 \\ \hline \square \square \square \\ - 460 \\ \hline \square \square \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 216 \\ \hline \square \square \square \\ - 152 \\ \hline \square \square \square \\ - 280 \\ \hline \square \square \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 165 \\ \hline \square \square \square \\ - 257 \\ \hline \square \square \square \\ - 568 \\ \hline \square \square \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 258 \\ \hline \square \square \square \\ - 619 \\ \hline \square \square \square \\ + 103 \\ \hline \square \square \square \end{array}$$

- 40.** Малярі пофарбували два однакові автомобілі за 18 хвилин. Скільки автомобілів вони пофарбують за 45 хвилин, якщо працюватимуть із такою самою продуктивністю?

41.

$$70 \cdot 4$$

$$30 \cdot 2$$

$$20 \cdot 8$$

$$8 \cdot 30$$

$$8 \cdot 90$$

$$90 \cdot 5$$

$$40 \cdot 9$$

$$60 \cdot 7$$

- 42.** Розв'яжи рівняння. Зроби перевірку.

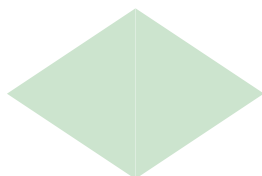
$$x - 195 = 0$$

$$852 - x = 386$$

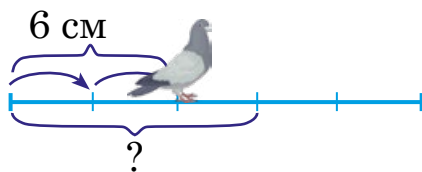
43. Пригадай!

Периметр многокутника — це сума довжин його сторін.

Довжини сторін усіх зображених фігур однакові. Яка з цих фігур має найбільший периметр?

44. Голуб подолав 6 см двома однаковими кроками. Скільки сантиметрів він подолає трьома такими кроками?

45. Завдання на вибір

1. $100 - 48 \cdot 3 : 12 + 9 \cdot 8$

2. Розв'яжи рівняння. Зроби перевірку.

$$x + 489 = 502$$

3. Знайди периметр прямокутника зі сторонами 5 см і 9 см.

46. У бібліотеку привезли a книжок для дорослих і 175 книжок для дітей. На скільки більше книжок для дорослих, ніж для дітей, привезли в бібліотеку?

Склади вираз і розв'яжи задачу, якщо $a = 372$.

47. У чотирьох однакових ящиках 52 кг помідорів. Скільки кілограмів помідорів у восьми таких ящиках?

48. $38 + 4 \cdot 7$ $6 \cdot 2 + 9 : 3$ $87 - (98 - 21)$
  $50 - 3 \cdot 5$ $8 : 4 + 5 \cdot 4$ $80 : (20 : 5)$

49. У шести однакових пакетах 12 л гранатового соку. Скільки літрів гранатового соку в дев'яти таких пакетах?

50. $60 \cdot 4$ $90 \cdot 6$ $400 : 2$ $90 : 9$
 $40 \cdot 8$ $200 \cdot 4$ $100 : 1$ $0 : 100$

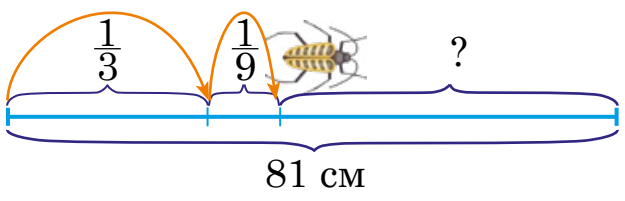
51. Пригадай!

Числа, що закінчуються нулем або кількома нулями, називають **круглими**.
 10, 40, 100, 160, 600, 1000 — круглі числа.

Розташуй літери в порядку зростання круглих чисел і прочитай слово.

52. Жук збирався пройти відстань 81 см. Спочатку він подолав $\frac{1}{3}$ частину цього шляху, а потім — $\frac{1}{9}$ частину. Яку відстань йому залишилося подолати?

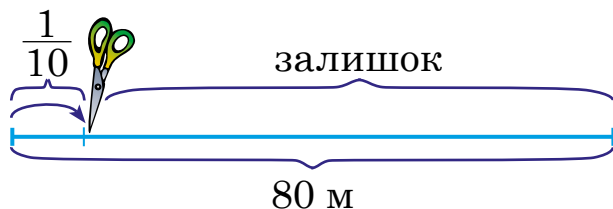

59. У мами в гаманці було 415 гривень. На покупки вона витратила $\frac{1}{5}$ частину цих грошей. Скільки гривень залишилось у мами?

60. $200 \cdot 3$ $900 : 3$ $56 : 8$ $32 : 8$
 $600 : 3$ $100 \cdot 8$ $28 : 4$ $64 : 8$

61. Монтер відрізав $\frac{1}{10}$ частину від кабелю завдовжки 80 м. На скільки метрів відрізана частина коротша від залишку? У скільки разів відрізана частина коротша від залишку?

62. Завдання на вибір

1. Запиши в сантиметрах.

2 м 36 см =   см   3 м 57 см =   см
 4 м 9 см =   см   9 м 82 см =   см

2. Виконай дії з іменованими числами.

$(2 \text{ м } 19 \text{ см} + 1 \text{ м } 11 \text{ см}) \cdot 2 = \text{ м } \text{   см}$
 $(9 \text{ м } 26 \text{ см} - 7 \text{ м } 16 \text{ см}) \cdot 3 = \text{ м } \text{   см}$

3. Виконай дії письмово. Зроби висновок, чи залежить результат множення від зміни одного з множників.

$132 \cdot 2$ $132 \cdot 3$ $132 \cdot 4$ $132 \cdot 5$

63. $10 \text{ кг} \cdot \text{ } \rightarrow 78 \text{ кг}$ $11 \text{ см} \cdot \text{ } \rightarrow 27 \text{ см}$
 $12 \text{ м} \cdot \text{ } \rightarrow 52 \text{ м}$ $15 \text{ грн} \cdot \text{ } \rightarrow 35 \text{ грн}$

64. Знайди частки і розшифруй слова.

Б	А	К	Н	Л	В	Ф	Р
10	20	30	40	50	60	70	80

$90 : 9 =$	<input type="text"/>	$490 : 7 =$	<input type="text"/>	$100 : 2 =$	<input type="text"/>
$80 : 4 =$	<input type="text"/>	$60 : 3 =$	<input type="text"/>	$180 : 9 =$	<input type="text"/>
$320 : 8 =$	<input type="text"/>	$400 : 5 =$	<input type="text"/>	$420 : 7 =$	<input type="text"/>
$150 : 5 =$	<input type="text"/>	$80 : 8 =$	<input type="text"/>	$120 : 4 =$	<input type="text"/>
$120 : 6 =$	<input type="text"/>	$140 : 7 =$	<input type="text"/>	$100 : 5 =$	<input type="text"/>

65. Розташуй літери в порядку виконання арифметичних дій і отримаєш слово.

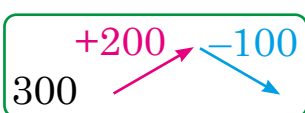
О
Л
Е
С

+ · (- :)

66. До білої фарби додали 20 л червоної й отримали 60 л рожевої фарби. На скільки більше літрів узяли білої фарби, ніж червоної?

67.

68. Виконай дії письмово.

$326 \cdot 3$

$412 \cdot 2$

$297 : 9$

$364 : 4$

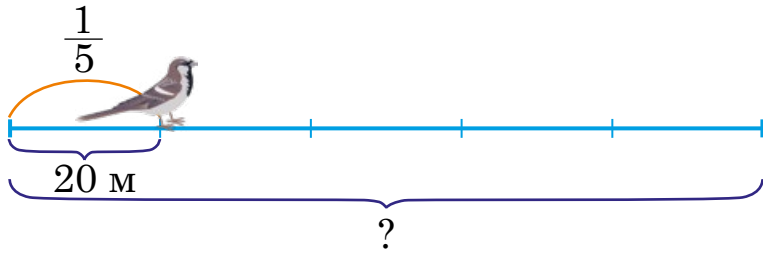
69. Настільна гра коштує 280 гривень. Петрик назбирав четверту частину від цієї суми. На скільки гривень менше Петрик назбирав, ніж йому залишилося назбирати, щоб придбати омріяну гру?

70.

$540 : 9$	$640 : 8$	$40 \cdot 6$	$30 : 3$
$320 : 8$	$350 : 5$	$50 \cdot 8$	$90 \cdot 7$

71. Горобчик прострибав 20 м, що становить $\frac{1}{5}$ всього шляху. Знайди довжину всього шляху.

72. $(1 \text{ м } 39 \text{ см} + 1 \text{ м } 10 \text{ см}) \cdot 2 = \square \text{ м } \square \square \text{ см}$
 $(8 \text{ м } 46 \text{ см} - 5 \text{ м } 16 \text{ см}) \cdot 3 = \square \text{ м } \square \square \text{ см}$

73. $13 \text{ грн} \cdot \square \rightarrow 49 \text{ грн}$

$14 \text{ дм} \cdot \square \rightarrow 50 \text{ дм}$

$15 \text{ м} \cdot \square \rightarrow 49 \text{ м}$

$12 \text{ кг} \cdot \square \rightarrow 40 \text{ кг}$

74. Для будь-якого некруглого числа можна вказати два круглі, між якими воно розташоване. Наприклад, число 56 розташоване між числами 50 і 60. Для кожного з чисел 14, 39, 67, 91 назви найближчі круглі числа.

75. Знайди частки і розшифруй слова.

В	И	Д	О	Р	Т	Е	К
20	30	40	50	60	70	80	90

$360 : 9 = \square \square \square$

$630 : 7 = \square \square \square$

$320 : 8 = \square \square \square$

$270 : 9 = \square \square \square$

$120 : 6 = \square \square \square$

$640 : 8 = \square \square \square$

$810 : 9 = \square \square \square$

$150 : 5 = \square \square \square$

$480 : 8 = \square \square \square$

$630 : 9 = \square \square \square$

$280 : 4 = \square \square \square$

$160 : 2 = \square \square \square$

$450 : 9 = \square \square \square$

$150 : 3 = \square \square \square$

$160 : 8 = \square \square \square$

$540 : 9 = \square \square \square$

$180 : 2 = \square \square \square$

$400 : 8 = \square \square \square$

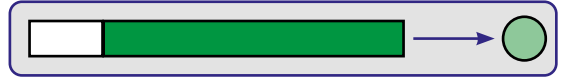
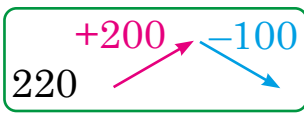
76. Розв'яжи рівняння.

$45 - x = 12$

$24 + x = 65$

77. Десять літрів білої фарби змішали із зеленою й отримали 50 л салаткової фарби. У скільки разів більше узяти зеленої фарби, ніж білої?

78.

79. Виконай дії письмово.

$136 \cdot 6$

$253 \cdot 3$

$694 : 2$

$354 : 6$

80. Із великого ящика дістали 12 шоколадних зайців, що становило $\frac{1}{5}$ від їх загальної кількості.

- Скільки шоколадних зайців було в цьому ящику?

81.

$840 : 4$

$560 : 7$

$810 : 9$

$280 : 4$

$630 : 3$

$120 : 6$

$420 : 7$

$150 : 5$

82. Виконай дії письмово. Зроби висновок, чи залежить результат ділення від зміни одного з компонентів.

$124 : 2$

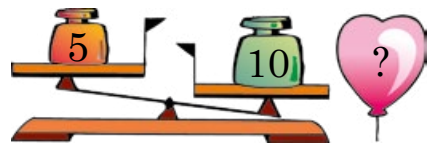
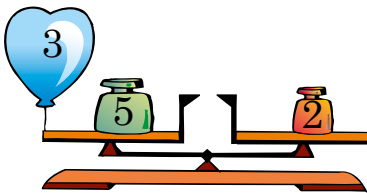
$218 : 2$

$645 : 3$

$645 : 5$

83. Поясни, чому терези, зображені на малюнку зліва, перебувають у рівновазі.

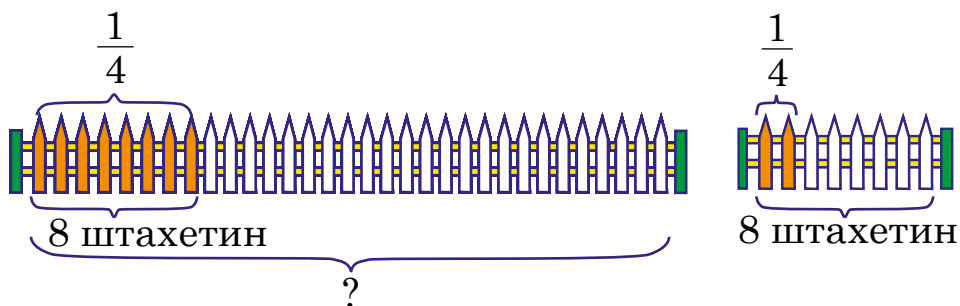
Чи можна урівноважити терези, зображені справа, за допомогою повітряної кульки? До якої шальки цих терезів потрібно прив'язати кульку?

84. $(5 \text{ м } 31 \text{ см} + 1 \text{ м } 11 \text{ см}) : 2 = \square \text{ м } \square \square \text{ см}$
 $(8 \text{ м } 26 \text{ см} - 4 \text{ м } 14 \text{ см}) : 4 = \square \text{ м } \square \square \text{ см}$

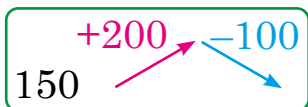
85. 1) Паркан складається із восьми штахетин. Господар пофарбував $\frac{1}{4}$ частину цього паркану. Скільки штахетин пофарбував господар?
- 2) Господар пофарбував 8 штахетин, що становить $\frac{1}{4}$ частину всього паркану. Скільки штахетин у паркані?

Яка схема відповідає кожній задачі?

86. Для розфарбовування орнаменту використали 5 л рожевої і кілька літрів голубої фарби, до того ж рожевої — на 2 л більше, ніж голубої. Скільки всього літрів фарби використали?

87.

88. $4 \text{ м } 28 \text{ см} + 3 \text{ м } 4 \text{ см} = \square \text{ м } \square \square \text{ см}$

  $9 \text{ м } 19 \text{ см} - 6 \text{ м } 1 \text{ см} = \square \text{ м } \square \square \text{ см}$

89. У кінозалі було 200 глядачів, що становило $\frac{1}{4}$ від загальної кількості місць. Скільки місць для глядачів у цьому кінозалі?

90.

$80 \cdot 2$

$30 \cdot 5$

$260 : 2$

$320 : 8$

$6 \cdot 70$

$3 \cdot 40$

$490 : 7$

$540 : 9$

91. Пригадай! Скільки сантиметрів в одному дециметрі? в одному метрі?

Запиши величини за зразком і підкресли найбільше серед цих числових значень.

Зразок. 7 м 2 дм 5 см = $(700 + 20 + 5)$ см = 725 см

3 м 8 дм 2 см = $(\square\square\square + \square\square + \square)$ см = $\square\square\square$ см

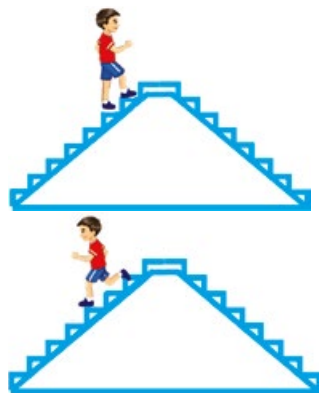
9 м 1 дм 1 см = $(\square\square\square + \square\square + \square)$ см = $\square\square\square$ см

5 м 4 дм 3 см = $(\square\square\square + \square\square + \square)$ см = $\square\square\square$ см

92. Хлопчик подолав 8 сходинок угору за 4 секунди, а вниз — за 2 секунди. На скільки більше сходинок за секунду він проходив униз, ніж угору?

План розв'язування

- 1) Скільки сходинок за секунду хлопчик проходив угору?
- 2) Скільки сходинок за секунду хлопчик проходив униз?
- 3) На скільки більше сходинок за секунду він проходив униз, ніж угору?

93. Розташуй літери в порядку виконання дій і отримаєш слово.

Д
А
В
О

$\square \cdot \square - (\square : \square + \square)$

94. 16 см $\cdot$ $\square \rightarrow$ 73 см

19 м $\cdot$ $\square \rightarrow$ 56 м

17 грн $\cdot$ $\square \rightarrow$ 95 грн

18 кг $\cdot$ $\square \rightarrow$ 80 кг

95. Знайди частки і розшифруй слова.

Н	А	Р	К	О	Б	І	Ш
20	30	40	50	60	70	80	90

$280 : 4 =$	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	$400 : 10 =$	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	$180 : 9 =$	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
$150 : 5 =$	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	$300 : 10 =$	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	$640 : 8 =$	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
$240 : 6 =$	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	$200 : 10 =$	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	$280 : 7 =$	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
$210 : 7 =$	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	$600 : 10 =$	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	$300 : 6 =$	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
$160 : 8 =$	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	$500 : 10 =$	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	$150 : 5 =$	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

96. Від кожного з цих кусків кабелю відрізали четверту частину. Які завдовжки куски отримали в кожному випадку?

36 дм

24 дм

32 дм

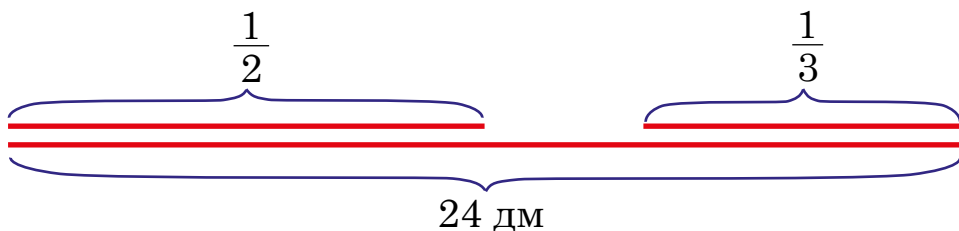
97. У кожній рівності два числа замінили літерами. Яка літера позначає найменше число?

$$a + 1 = b$$

$$c + 2 = b$$

$$d + 3 = b$$

98. Від мотузки завдовжки 24 дм відрізали дві частини: $\frac{1}{2}$ і $\frac{1}{3}$ від загальної довжини. Який із відрізаних кусків довший? На скільки дециметрів довший?

- 99.** Виконай обчислення в порядку, вказаному над знаками дій.

1 3 2

$$5 \cdot 3 - 10 : 2$$

3 2 1

$$200 - (45 - 45 : 9)$$

100.

$$230 \cdot 3$$

$$120 \cdot 5$$

$$450 \cdot 2$$

$$20 \cdot 8$$

$$90 \cdot 4$$

$$40 \cdot 10$$

$$11 \cdot 7$$

$$30 \cdot 6$$

- 101.** Розглянь запис письмового множення на двоцифрове число і прочитай пояснення.

Пояснення. У ході письмового множення на двоцифрове число спочатку множать на одиниці, а потім — на десятки. 36 помножити на 3 — буде 108, перший неповний добуток. Його записують так, щоб цифра одиниць була розміщена під одиницями. 36 помножити на 2 (десятки) — буде 72 (десятки), другий неповний добуток. Його записують так, щоб цифра 2 (десятки) була розміщена під десятками. Додають неповні добутки й отримують остаточний результат — 828.

$$\begin{array}{r}
 \times 36 \\
 23 \\
 \hline
 108 \\
 + 72 \\
 \hline
 828
 \end{array}$$

- 102.** Виконай множення з поясненням.

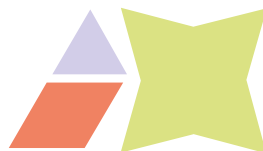
$$34 \cdot 26$$

$$41 \cdot 19$$

$$52 \cdot 18$$

$$17 \cdot 14$$

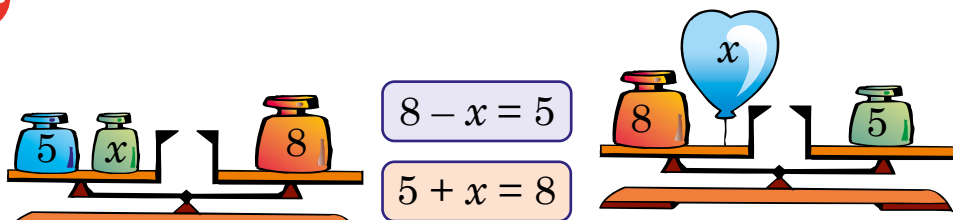
- 103.** Пригадай, що називають периметром фігури. Знайди периметри зображених фігур за умови, що всі сторони кожної фігури однакові й дорівнюють 1 см.

104. $12 \text{ г} \cdot \square \rightarrow 76 \text{ г}$
  $10 \text{ м} \cdot \square \rightarrow 56 \text{ м}$

$39 \text{ грн} \cdot \square \rightarrow 118 \text{ грн}$
 $24 \text{ дм} \cdot \square \rightarrow 82 \text{ дм}$

105. Якому рівнянню відповідає кожен малюнок?

106. Виконай ділення і розшифруй слова.

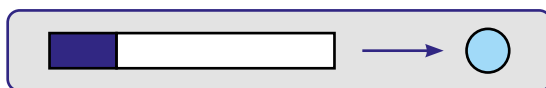
Н	Е	Р	П	А	К	Т	Г
20	30	40	50	60	70	80	90

$100 : 2 = \square \square \square$	$200 : 4 = \square \square \square$	$480 : 6 = \square \square \square$
$120 : 2 = \square \square \square$	$240 : 4 = \square \square \square$	$360 : 6 = \square \square \square$
$80 : 2 = \square \square \square$	$160 : 4 = \square \square \square$	$240 : 6 = \square \square \square$
$140 : 2 = \square \square \square$	$280 : 4 = \square \square \square$	$540 : 6 = \square \square \square$
$360 : 6 = \square \square \square$	$120 : 4 = \square \square \square$	$420 : 7 = \square \square \square$
$40 : 2 = \square \square \square$	$320 : 4 = \square \square \square$	$120 : 6 = \square \square \square$

107. До десяти літрів синьої фарби додали на 20 л більше білої й отримали голубу фарбу. Скільки літрів голубої фарби отримали?

108. $400 \xrightarrow{+200} \square \xrightarrow{-100} \square$

109. $2 \text{ м } 36 \text{ см} + 4 \text{ м } 9 \text{ см} = \square \text{ м } \square \square \text{ см}$

$42 \cdot 18$

$9 \text{ м } 82 \text{ см} - 3 \text{ м } 57 \text{ см} = \square \text{ м } \square \square \text{ см}$

$12 \cdot 39$

- 110.** Малярі пофарбували 16 яхт, до того ж борти яхт вони фарбували протягом 4 годин білою фарбою, а днища — протягом 2 годин червоною фарбою. На скільки більше яхт за годину встигали пофарбувати малярі червоною фарбою, ніж білою?

- 111.**
$42 \cdot 20$	$17 \cdot 2$	$32 \cdot 2$	$210 \cdot 4$
$31 \cdot 10$	$23 \cdot 3$	$12 \cdot 6$	$13 \cdot 5$

- 112.** Загальна маса шести однакових ящиків 210 кілограмів. Чотири ящики завантажили на причіп, а два — у багажник автомобіля. На скільки більше кілограмів становила маса вантажу на причепі, ніж у багажнику?

113. Завдання на вибір

1. Виконай обчислення в порядку, вказаному над знаками дій.

3   **2**   **1**

$$24 : (36 - 60 : 2)$$

2   **1**   **4**   **3**

$$(80 - 20 \cdot 2) : (80 : 20)$$

2. $980 \text{ см} = \square \text{ м } \square \square \text{ см}$

$$125 \text{ см} \cdot 3 = \square \text{ м } \square \square \text{ см}$$

$$140 \text{ см} \cdot 2 = \square \text{ м } \square \square \text{ см}$$

3. $562 \text{ см} = \square \text{ м } \square \square \text{ см}$

$$648 \text{ см} : 2 = \square \text{ м } \square \square \text{ см}$$

$$960 \text{ см} : 3 = \square \text{ м } \square \square \text{ см}$$

- 114.** Знайди частки й остачі.

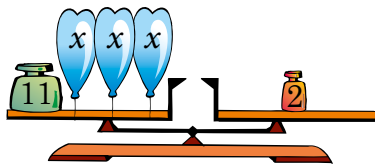
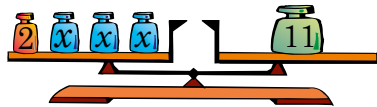
$$99 : 8$$

$$55 : 6$$

$$18 : 4$$

$$21 : 5$$

115. Якому рівнянню відповідає кожен малюнок?

$$11 - x \cdot 3 = 2$$

$$2 + x \cdot 3 = 11$$

116. Склади і розв'яжи задачу за даними таблиці.

Щоденна витрата	Кількість днів	Усього витратили
Однакова	5	45 л
	8	?

117. Знайди частки і розшифруй слова.

Т	А	Ч	С	Е	К	О	Р
1	2	3	4	5	6	7	8

$90 : 30 = \square \square$

$350 : 50 = \square \square$

$280 : 70 = \square \square$

$60 : 30 = \square \square$

$200 : 50 = \square \square$

$350 : 70 = \square \square$

$120 : 30 = \square \square$

$50 : 50 = \square \square$

$420 : 70 = \square \square$

$30 : 30 = \square \square$

$100 : 50 = \square \square$

$560 : 70 = \square \square$

$180 : 30 = \square \square$

$150 : 50 = \square \square$

$200 : 40 = \square \square$

$140 : 70 = \square \square$

$180 : 90 = \square \square$

$70 : 70 = \square \square$

118. $64 : (38 - 42 : 7)$

$(48 - 10 \cdot 2) : (14 : 2)$

$24 : (3 \cdot 4 - 10)$

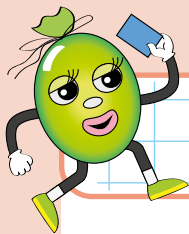
$(24 - 10 \cdot 2 : 5) : 10$

$51 \cdot 16$

$43 \cdot 19$

119. Придбали 3 рулони рожевих і 2 рулони коричневих шпалер за однаковою ціною, заплативши за покупку 500 гривень. Скільки гривень коштував один рулон шпалер?

НУМЕРАЦІЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ

ЧОТИРИЦИФРОВІ ЧИСЛА

120. $72 : 12$ $525 : 5$ $480 : 6$ $186 : 3$
 $12 \cdot 4$ $90 \cdot 8$ $70 \cdot 7$ $81 \cdot 2$

121. Полічи від 96 до 102; від 198 до 204; від 997 до 1000. Назви «сусідів» чисел 200, 599, 735.

122. Полічи одиницями до 10; десятками до 10 десятків; сотнями до 10 сотень. Що утворюють 10 одиниць? 10 десятків? 10 сотень?

123. а) Розглянь фрагмент числового ряду. Для числа 1000 назви попереднє й наступне.

997   998   999   1000   1001   1002   1003   1004

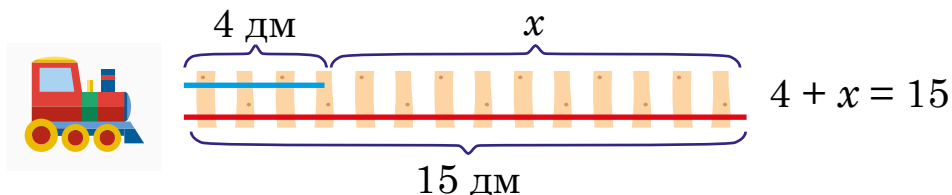
б) Якщо до тисячі додати один, отримаємо число тисяча один. За числом тисяча один іде число тисяча два, а потім — тисяча три, тисяча чотири, тисяча п'ять і т. д.

в) Назви числа від однієї тисячі п'яти до однієї тисячі двадцяти.

124. Діти намалювали 400 малюнків. Четверту частину всіх малюнків відібрали для благодійного ярмарку й $\frac{1}{10}$ з них відзначили преміями. Скільки малюнків було відзначено преміями?

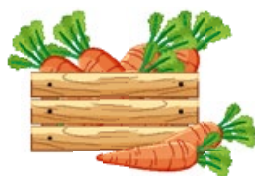
125. $800 + 1$ $299 + 1$ $998 + 1$
 $800 - 1$ $209 + 1$ $999 + 1$
 $1000 + 1$ $1000 - 1$ $1000 + 10$

- 126.** Склади і розв'яжи задачу за малюнком та рівнянням.

- 127.** Різниця двох чисел дорівнює 64, від'ємник — 16. Знайди зменшуване.

- 128.** Мешканці громади зібрали 144 кг моркви. Восьму частину всієї моркви завезли в шкільну їдальню, а решту — в дитячий садок. Скільки кілограмів моркви завезли в дитячий садок?

- 129.**
$50 \cdot 8$	$208 : 4$	$150 \cdot 2$	$20 \cdot 9$
$210 : 3$	$40 \cdot 5$	$30 \cdot 7$	$300 : 6$

- 130.** а) Розглянь фрагмент числового ряду. Для числа 1100 назви попереднє й наступне.

1097 1098 1099 1100 1101 1102 1103 1104

- б) Прочитай числа, записані в таблиці.

Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці	Число
1	3	6	8	1368
1	4	7	0	1470
1	6	0	0	1600

131. Розташуй літери в порядку спадання чисел і прочитай слово.

Р 6000	Б 8000	И 3000	І 7000	З 9000	К 2000	Н 5000
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

132. Розглянь запис. Пригадай письмовий спосіб ділення трицифрового числа на двоцифрове. Як потрібно добирати цифру частки? Які числа повинні бути в порожніх клітинках?

$$\begin{array}{r} 125 \\ \underline{000} \\ 125 \\ \underline{000} \\ 125 \\ \underline{000} \\ 125 \\ \underline{000} \\ 125 \end{array}$$

133. Знайди частки письмово з поясненням.

$$192 : 32 \quad 144 : 24 \quad 168 : 21 \quad 112 : 16$$

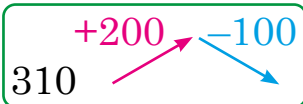
134. На аеродромі було 30 гелікоптерів. П'ята частина гелікоптерів полетіла на завдання, а решта виконувала тренувальні польоти. Скільки гелікоптерів виконували тренувальні польоти?

135. Виконай ділення письмово.

$$845 : 5 \quad 654 : 3 \quad 942 : 2 \quad 648 : 4$$

136. Для розфарбовування орнаменту використали 11 л жовтої і кілька літрів фіолетової фарби, до того ж жовтої — на 7 л менше, ніж фіолетової. Скільки всього літрів фарби використали?

137.

138. $8 \cdot 4 - 5 \cdot 4$ $50 - (6 \cdot 3 - 14)$ $117 : 13$
 $8 + 3 \cdot 9$ $33 - (6 \cdot 4 + 7)$ $272 : 34$

- 139.** У майстерні виготовили 240 безпілотників і третину від цієї кількості відразу відправили військовим. Скільки безпілотників ще мають відправити?

140. $120 : 4$ $25 \cdot 20$ $120 \cdot 4$ $53 \cdot 3$
 $40 \cdot 6$ $75 : 5$ $70 : 7$ $36 : 12$

- 141.** Виконай дії письмово.

$654 + 321$

$157 + 638$

$971 - 624$

$975 - 116$

$883 - 362$

$328 + 476$

- 142.** У парку 180 дерев, до того ж $\frac{1}{3}$ частина від цієї кількості — клени, а $\frac{1}{4}$ — каштани. На скільки більше кленів, ніж каштанів, у парку?

- 143.** Запиши вирази з однаковими значеннями парами за зразком.

Зразок. $45 : 5 = 81 : 9$

$45 : 5$

$36 : 6$

$49 : 7$

$81 : 9$

$64 : 8$

$4 : 2$

$25 : 5$

$60 : 6$

$40 : 5$

$30 : 6$

$27 : 9$

$36 : 9$

$9 : 3$

$40 : 4$

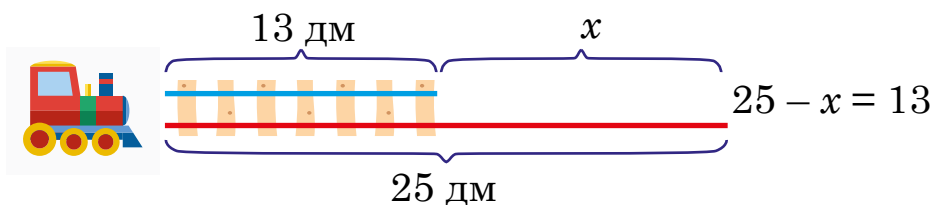
$12 : 2$

$18 : 9$

$28 : 7$

$21 : 3$

- 144.** Довжина однієї рейки для іграшкової залізниці 25 дм, а другої — 13 дм. «Зменш» довжину другої рейки і розв'яжи рівняння.

145. Знайди значення першого виразу, скориставшись підказкою, а другий обчисли за аналогією.

①   ③   ②   ⑤   ④

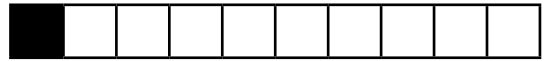
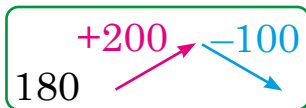
$$(90 : 10 + 90 : 9) + 9 \cdot 10$$

$$(6 \cdot 8 - 3 \cdot 4) - 80 : 10$$

146. Щоб отримати 40 л світло-сірої фарби, узяли $\frac{1}{10}$ частину чорної фарби, а решту — білої.

Скільки літрів окремо чорної і білої фарби використали?

147.

148. $624 - 132$

$429 + 224$

$628 + 195$

$234 + 121$

$829 - 245$

$960 - 112$

149. У саду посадили 280 яблунь, слив — у 2 рази менше, ніж яблунь, а вишні становили сьому частину від кількості посаджених яблунь і слив.

Скільки вишень посадили в саду?

ОДИНИЦІ ВИМІРЮВАННЯ ДОВЖИНИ

150.

$15 \cdot 4$

$2 \cdot 24$

$3 \cdot 33$

$24 \cdot 4$

$33 \cdot 2$

$23 \cdot 3$

$202 : 2$

$5 \cdot 14$

151.

В одному кілометрі 1000 метрів.

$1 \text{ км} = 1000 \text{ м}$

Скільки метрів у 2 км? 3 км? 5 км? 9 км?

152. Виконай дії. Якщо відчуєш труднощі, запиши метри в кілометрах.

Зразок. $2000 \text{ м} + 4000 \text{ м} = 6000 \text{ м}$
 $2 \text{ км} + 4 \text{ км} = 6 \text{ км}$

$3000 \text{ м} + 5000 \text{ м}$

$5000 \text{ м} + 2000 \text{ м}$

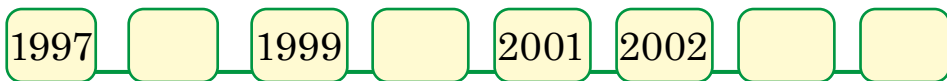
$3000 \text{ м} + 2000 \text{ м}$

$8000 \text{ м} - 6000 \text{ м}$

$7000 \text{ м} - 4000 \text{ м}$

$4000 \text{ м} + 5000 \text{ м}$

153. Назви п'ять чисел, що передують числу 2002, скориставшись цим фрагментом числового ряду.

154. Розв'яжіть і порівняйте задачі.

1. У книжці 40 сторінок. Сергій прочитав $\frac{1}{4}$ всіх сторінок книжки. Скільки сторінок залишилося прочитати Сергієві?

2. Сергій прочитав 40 сторінок, що становить $\frac{1}{4}$ всіх сторінок книжки. Скільки сторінок залишилося прочитати Сергієві?

155. Розглянь запис. Які числа повинні бути в порожніх клітинках?

$$\begin{array}{r}   \\   \\ \hline   \\   \\ \hline   \end{array}$$

Виконай ділення письмово.

$292 : 73$

$510 : 85$

$175 : 25$

$108 : 18$

156. Розташуй літери в порядку зростання чисел і прочитай слово.

К
9000

М
2000

Ю
5000

О
8000

А
3000

Л
4000

Н
6000

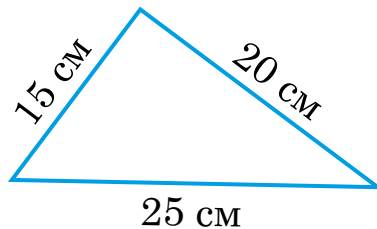
157. Щоб отримати фіолетову фарбу, змішали однакову кількість синьої та червоної, а тоді додали ще 10 л червоної фарби. Скільки літрів окремо синьої і червоної фарби використали, якщо в результаті отримали 50 л фіолетової фарби?

158. $105 \xrightarrow{+200} \xrightarrow{-100}$

159. Для подарунком закупили 276 карамельок. Першого дня запакували половину всіх карамельок, а другого — $\frac{1}{6}$ тієї кількості, що запакували першого дня. Скільки карамельок запакували другого дня?

160. Знайди периметр цього трикутника.

161. $27 \cdot 3$ $12 \cdot 6$ $35 : 7$ $96 : 8$
 $30 \cdot 3$ $4 \cdot 12$ $350 : 5$ $140 : 2$

162. В одному метрі 1000 міліметрів.
 $1 \text{ м} = 1000 \text{ мм}$

Запиши в міліметрах.

$2 \text{ м} = \square \square \square \text{ мм}$

$3 \text{ м} = \square \square \square \text{ мм}$

$5 \text{ м} = \square \square \square \text{ мм}$

$7 \text{ м} = \square \square \square \text{ мм}$

163. Знайди суми та різниці за зразком.

Зразок.

$$3 \text{ км } 226 \text{ м} + 2 \text{ км } 115 \text{ м} = 5 \text{ км } 341 \text{ м}$$

$$5 \text{ м } 662 \text{ мм} - 3 \text{ м } 551 \text{ мм} = 2 \text{ м } 111 \text{ мм}$$

$$1 \text{ км } 102 \text{ м} + 4 \text{ км } 800 \text{ м}$$

$$6 \text{ км } 512 \text{ м} + 2 \text{ км } 108 \text{ м}$$

$$7 \text{ м } 950 \text{ мм} - 1 \text{ м } 800 \text{ мм}$$

$$8 \text{ м } 970 \text{ мм} - 5 \text{ м } 915 \text{ мм}$$

$$5 \text{ м } 420 \text{ мм} + 3 \text{ м } 318 \text{ мм}$$

164. Виконай обчислення в порядку, вказаному над знаками дій. У кожному стовпчику порівняй вирази та їхні значення.

2 1

$$28 + 2 \cdot 3$$

1 2

$$(28 + 2) \cdot 3$$

1 2

$$(780 - 180) : 6$$

2 1

$$780 - 180 : 6$$

1 2

$$90 \cdot 10 - 3$$

2 1

$$90 \cdot (10 - 3)$$

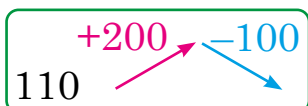
165. Склади і розв'яжи задачу за даними таблиці.

Відстань, яку проходили за день	Кількість днів	Загальна відстань
Однакова	5	40 км
	8	?

166. На малюнку зображено куб, у якого видно лише одну грань. Чи можна цей куб повернути так, щоб було видно дві його грані? три грані? чотири грані? п'ять граней? шість граней?

167.

168. Виконай дії.

$$\begin{aligned} & 3 \text{ км } 717 \text{ м} + 6 \text{ км } 108 \text{ м} \\ & 2 \text{ км } 700 \text{ м} + 5 \text{ км } 200 \text{ м} \\ & 4 \text{ м } 812 \text{ мм} - 3 \text{ м } 222 \text{ мм} \\ & 7 \text{ м } 123 \text{ мм} - 4 \text{ м } 111 \text{ мм} \end{aligned}$$

169. У магазин першого дня привезли 120 смартфонів

у чотирьох однакових коробках, а другого дня — 5 таких самих коробок. Скільки смартфонів привезли в магазин другого дня?

170.

$38 : 2$

$38 \cdot 2$

$48 : 4$

$48 \cdot 2$

$90 : 3$

$90 \cdot 3$

$90 : 5$

$90 \cdot 2$

171. Прочитай числа, подані в таблиці. Запиши їх у зошит.

Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці	Число
3	0	0	0	
8	0	6	4	
9	0	0	1	
7	0	3	0	

172. У новий будинок завезли 90 ванн. На першому поверсі встановили $\frac{1}{5}$ всіх ванн, а решту — на інших поверхах. Скільки ванн установили на інших поверхах?

173. Назви п'ять чисел, що передують числу 3113, скориставшись цим фрагментом числового ряду.

174. Завдання на вибір

1. Запиши в метрах.

$8 \text{ км} = \square\square\square \text{ м}$

$6 \text{ км} = \square\square\square \text{ м}$

$5 \text{ км} = \square\square\square \text{ м}$

$9 \text{ км} = \square\square\square \text{ м}$

2. Запиши в сантиметрах.

$6 \text{ м } 43 \text{ см} = \square\square \text{ см}$

$2 \text{ м } 80 \text{ см} = \square\square \text{ см}$

$7 \text{ м } 91 \text{ см} = \square\square \text{ см}$

$3 \text{ м } 52 \text{ см} = \square\square \text{ см}$

3. Розташуй літери в порядку спадання числових значень величин і прочитай слово.

І
1 м

П
5 км

Я
5 мм

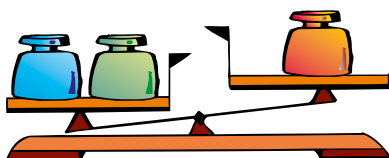
Т
5 дм

О
3 км

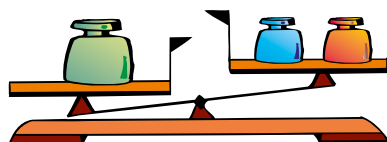
В
3 м

Р
5 см

175. 1) Чи можна визначити, яка з гир, зображених на першому малюнку, найважча? найлегша?

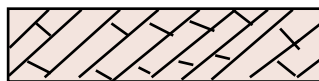
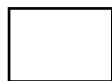
2) Чи можна визначити, яка з гир, зображених на другому малюнку, найважча? найлегша?

176. Готуючись до ремонту, купили 5 л білої фарби і декілька літрів лаку для паркету, до того ж кількість фарби становила $\frac{1}{3}$ від кількості лаку. Скільки літрів лаку для паркету придбали?

177. $450 + 200 - 100$

178. Порівняй величини.

$4 \text{ м} \square 4000 \text{ см}$

$7 \text{ м } 480 \text{ мм} \square 7 \text{ м } 408 \text{ мм}$

$9 \text{ км } 999 \text{ м} \square 10 \text{ км}$

$4 \text{ км } 500 \text{ м} \square 4 \text{ км } 090 \text{ м}$

- 179.** За день перша бригада склала 660 телевізорів, друга бригада — на 180 телевізорів більше, ніж перша, а третя — $\frac{1}{2}$ від кількості телевізорів, що склала друга бригада. Скільки телевізорів склала третя бригада?

180.

$63 : 3$	$6 \cdot 13$	$400 : 8$	$800 : 4$
$8 \cdot 60$	$780 : 2$	$101 \cdot 7$	$805 : 5$

- 181.** Назви п'ять чисел, що йдуть за числом 6798, скориставшись цим фрагментом числового ряду.

- 182.** Прочитай числа, подані в таблиці. Запиши їх у зошит.

Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці	Число
7	0	0	1	
8	1	0	0	
9	0	1	1	
6	3	1	0	
4	0	2	8	
3	5	0	9	

- 183.** Розташуй літери в порядку зростання чисел і прочитай слово.

К 5734	К 3475	О 4357	А 7543	П 4375	І 5347	Й 5473
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

184. Розклади числа на розрядні доданки за зразком.

$$\text{Зразок. } 1428 = 1000 + 400 + 20 + 8$$

2576

4002

8080

6501

185. 1) Пароплав проплив 12 км річкою, а озером — $\frac{1}{6}$ відстані, яку проплив річкою. На скільки більше кілометрів пароплав проплив річкою, ніж озером?

2) На машину навантажили 12 ящиків із яблуками, що становило $\frac{1}{6}$ від загальної кількості ящиків з яблуками та грушами. Скільки ящиків із грушами навантажили на машину?

Який із цих виразів відповідає розв'язанню першої задачі? другої задачі?

$$12 - 12 : 6$$

$$12 \cdot 6 - 12$$

186. Запиши в сантиметрах.

$$1 \text{ м } 99 \text{ см} = \square\square\square \text{ см}$$

$$6 \text{ м } 80 \text{ см} = \square\square\square \text{ см}$$

$$9 \text{ м } 1 \text{ см} = \square\square\square \text{ см}$$

$$3 \text{ м } 35 \text{ см} = \square\square\square \text{ см}$$

Заміни кілометри метрами і виконай додавання.

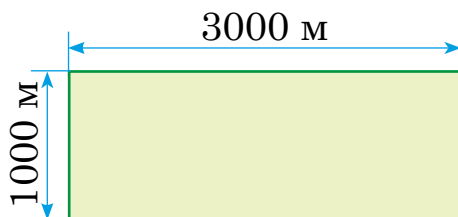
$$6 \text{ км} + 200 \text{ м}$$

$$9 \text{ км} + 400 \text{ м}$$

$$8 \text{ км} + 111 \text{ м}$$

$$6 \text{ км} + 222 \text{ м}$$

187. Знайди периметр поля в метрах.

188. Виконай ділення письмово.

$176 : 4$

$198 : 9$

$552 : 92$

$675 : 75$

189.

$909 : 3$

$205 : 5$

$480 : 4$

$560 : 8$

$60 \cdot 12$

$31 \cdot 4$

$309 : 3$

$82 \cdot 5$

190. Назви числа від чотирьох тисяч ста дванадцяти до чотирьох тисяч ста тридцяти; від п'яти тисяч двохсот сорока до п'яти тисяч двохсот п'ятдесяти п'яти.

191. Завдання на вибір

1. Запиши цифрами числа: *три тисячі п'ять, вісім тисяч п'ятдесят, шість тисяч п'ятнадцять.*

2. Виконай обчислення.

$8000 + 200 + 30 + 1$

$6000 + 400$

$9000 + 300 + 40 + 3$

$8000 + 30 + 2$

3. Розклади числа на розрядні доданки.

1257

6054

8120

9001

192. У відстані 5678 мм є:

- 5 цілих метрів;
- 56 цілих дециметрів;
- 567 цілих сантиметрів;
- 5678 цілих міліметрів.

Скільки цілих метрів, дециметрів, сантиметрів і міліметрів у відстанях: 3681 мм, 9035 мм, 8100 мм?

193. Прочитай числа в таблиці. Назви кількість тисяч, сотень, десятків і одиниць у кожному числі.

Число	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
8476	8	4	7	6
5329				
7168				
8153				

194. Виконай ділення письмово.

$414 : 46$

$624 : 78$

$637 : 91$

$195 : 39$

195. В Оленчиній бібліотеці 160 книг, причому $\frac{1}{4}$ від цієї кількості становлять казки. Скільки книг із казками в Оленчиній бібліотеці?

196. Виконай ділення письмово.

$625 : 5$

$168 : 28$

$360 : 72$

$680 : 85$

197. У цеху працює 120 робітників, що становить чверть усіх робітників на заводі. Скільки робітників працює на заводі?

198.

$62 \cdot 3$

$55 \cdot 2$

$408 : 8$

$204 : 4$

$999 : 1$

$390 : 3$

$707 : 7$

$41 \cdot 5$

199. Прочитай числа в таблиці. Назви кількість тисяч, сотень, десятків і одиниць у кожному числі.

Число	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
5003				
6012				

200. Пригадай!

$50 = 5 \text{ дес.}$	У числі 50 усього 5 дес.
$300 = 30 \text{ дес.}$	У числі 300 усього 30 дес.
$860 = 86 \text{ дес.}$	У числі 860 усього 86 дес.

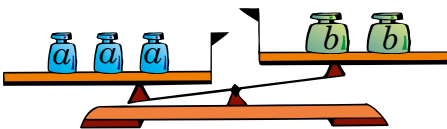
201. У числі 5678 усього: 5 тисяч; 56 сотень; 567 десятків; 5678 одиниць.

Скільки в кожному з даних чисел усього тисяч? сотень? десятків? одиниць?

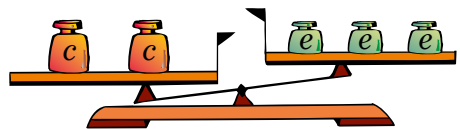
Число	Усього			
	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
3612				
8120				
5603				
7100				

202. Запиши цифрами числа: *тисяча тридцять п'ять, три тисячі вісімсот сорок один, дев'ять тисяч триста два.*

- 203.** 1) Чи можна визначити, яка з гир, зображених на першому малюнку, найважча? найлегша?
- 2) Чи можна визначити, яка з гир, зображених на другому малюнку, найважча? найлегша?

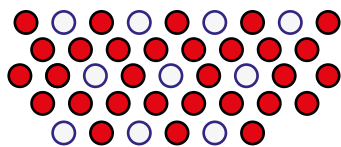
$$a \cdot 3 > b \cdot 2$$

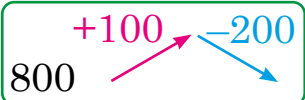

$$c \cdot 2 > e \cdot 3$$

204. В Олега — 284 марки, а в Ольги — k марок. На скільки менше марок в Олега, ніж у Ольги?
 Склади вираз і розв'яжи задачу, якщо $k = 320$.

205. Щоб розфарбувати візерунок, використали 10 л білої і декілька літрів червоної фарби, до того ж білої — у 3 рази менше, ніж червоної. Скільки всього літрів фарби використали для розфарбування візерунка?

206.

207. Заміни кілометри метрами і виконай дії.

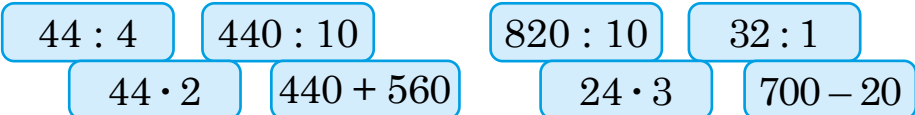
$$8 \text{ км} + 721 \text{ м} = \square \square \square \square \text{ м}$$

$$3 \text{ км} - 620 \text{ м} = \square \square \square \square \text{ м}$$

$$1 \text{ км} + 902 \text{ м} = \square \square \square \square \text{ м}$$

$$2 \text{ км} - 921 \text{ м} = \square \square \square \square \text{ м}$$

208. Лісники зібрали 84 кг ягід. Ожина становила $\frac{1}{4}$ від усіх ягід, жовта малина — $\frac{1}{7}$, а решту — червона малина. Скільки кілограмів окремо ожини, жовтої та червоної малини зібрали лісники?

209.

210. Запиши в сантиметрах.

$$6 \text{ м } 40 \text{ см} = \square \square \square \text{ см}$$

$$8 \text{ м } 2 \text{ см} = \square \square \square \text{ см}$$

$$9 \text{ м } 17 \text{ см} = \square \square \square \text{ см}$$

$$5 \text{ м } 12 \text{ см} = \square \square \square \text{ см}$$

$$4 \text{ м } 25 \text{ см} = \square \square \square \text{ см}$$

$$1 \text{ м } 43 \text{ см} = \square \square \square \text{ см}$$

211. Завдання на вибір

$$1. 5 \text{ км } 250 \text{ м} + 2 \text{ км } 320 \text{ м} = \square \text{ км } \square \square \square \text{ м}$$

$$4 \text{ км } 350 \text{ м} + 3 \text{ км } 220 \text{ м} = \square \text{ км } \square \square \square \text{ м}$$

$$6 \text{ км } 230 \text{ м} + 1 \text{ км } 150 \text{ м} = \square \text{ км } \square \square \square \text{ м}$$

$$2. 20 - 2 \cdot 9$$

$$18 - 2 \cdot 6$$

$$(36 - 16) \cdot 4$$

$$64 - (70 - 35)$$

$$18 + 90 - 65$$

$$9 \cdot 6 + 50$$

$$3. 336 : 48$$

$$162 : 27$$

$$455 : 65$$

$$384 : 96$$

212. Обчисли й порівняй значення виразів у кожному стовпчику.

1 2

$$17 \cdot 5 + 5$$

2 1

$$17 \cdot (5 + 5)$$

1 2

$$7 \cdot 8 + 1$$

2 1

$$7 \cdot (8 + 1)$$

1 2

$$54 : 9 - 3$$

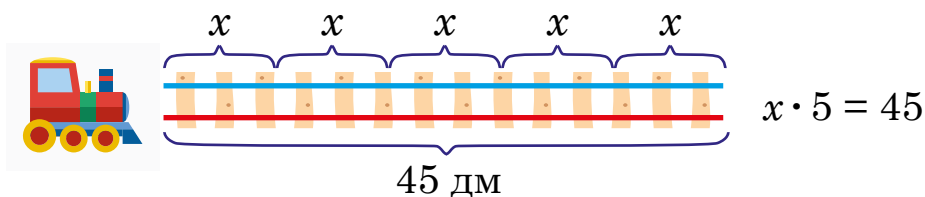
2 1

$$54 : (9 - 3)$$

213. У Соломії 284 марки, а в Олега — у k разів більше. Скільки марок мають діти разом?

Склади вираз і розв'яжи задачу, якщо $k = 3$.

214. Склади задачу, яку можна було б розв'язати за допомогою поданого рівняння.

215. Розташуй літери в порядку виконання дій і отримаєш слово.

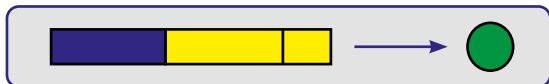
В А Б К У

$$\square : \square - (\square \cdot \square - \square : \square)$$

- 216.** Щоб отримати 45 л зеленої фарби, змішали однакову кількість синьої і жовтої, а тоді додали ще трохи жовтої фарби. На скільки менше літрів синьої фарби використали, якщо жовтої витратили 25 л?

217. $230 \xrightarrow{+200} \xrightarrow{-100}$

218. $24 : 6 \cdot 8$ $9 \cdot 3 + 16$ $81 : 9 \cdot 6$
  $21 : 7 \cdot 7$ $80 - 15 : 5$ $24 : 8 \cdot 9$

- 219.** Гончар виготовив 18 однакових тарілок за 3 години. Скільки таких тарілок він зможе виготовити за a годин, якщо працюватиме з такою самою продуктивністю?

Склади вираз і розв'яжи задачу, якщо $a = 5$.

220. $3 \cdot 33$ $40 \cdot 4$ $9 \cdot 91$ $8 \cdot 80$
                   $13 \cdot 5$ $62 \cdot 4$ $2 \cdot 65$ $5 \cdot 55$

221. $1 \text{ см} = 10 \text{ мм}$ $1 \text{ дм} = 100 \text{ мм}$
 $1 \text{ м} = 1000 \text{ мм}$

Виконай дії. За необхідності перетворюй міліметри в сантиметри, дециметри або метри.

$20 \text{ мм} \cdot 4$ $300 \text{ мм} \cdot 5$ $3000 \text{ мм} \cdot 3$
 $4000 \text{ мм} : 4$ $1800 \text{ мм} : 9$ $6400 \text{ мм} : 8$

- 222.** Знайди добутки письмово.

$355 \cdot 2$ $244 \cdot 2$ $155 \cdot 2$ $108 \cdot 2$

223. Запиши вирази з однаковими значеннями парами.

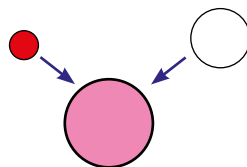
120 : 4	180 : 2	160 : 4	210 : 3
240 : 3	200 : 5	140 : 2	360 : 4
150 : 3	160 : 2	250 : 5	150 : 5

224. Розташуй літери в порядку зростання числових значень величин і отримаєш слово.

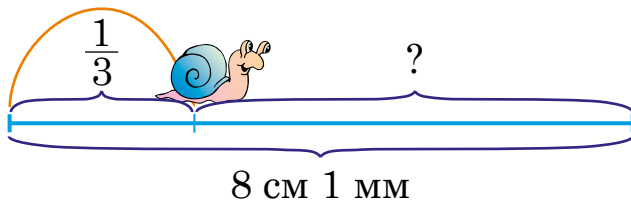
Р	Д	П	А	А	В
66 см	6 км	6 мм	6156 м	60 дм	600 м

225. У саду росте 60 кущів червоної малини, жовтої малини — у 5 разів менше, а ожини — на 15 кущів менше, ніж червоної малини. Скільки всього ягідних кущів росте в саду?

226. Щоб отримати 60 л рожевої фарби, до білої фарби додали 20 л червоної. На скільки більше літрів білої фарби, ніж червоної, використали?

227. Равлик мав проповзти відстань 8 см 1 мм. Він подолав $\frac{1}{3}$ цього шляху. Яку відстань залишилося подолати равликові?

228.

	+222	-111
111	↗	↘

229. Знайди добутки письмово.

$286 \cdot 2$

$134 \cdot 5$

$198 \cdot 4$

$323 \cdot 3$

230. Виконай дії. За необхідності перетвори міліметри в сантиметри, дециметри або метри.

$600 \text{ мм} \cdot 6$

$4000 \text{ мм} \cdot 2$

$3000 \text{ мм} \cdot 2$

$5000 \text{ мм} : 5$

$1200 \text{ мм} : 3$

$1000 \text{ мм} : 2$

ОДИНИЦІ ВИМІРЮВАННЯ МАСИ

231.

$200 \cdot 4$

$500 : 5$

$300 \cdot 2$

$800 : 4$

$600 : 3$

$100 \cdot 3$

232.

В одному кілограмі 1000 грамів.
 $1 \text{ кг} = 1000 \text{ г}$

Запиши в грамах.

$3 \text{ кг} = \square \square \square \square \text{ г}$

$6 \text{ кг} = \square \square \square \square \text{ г}$

$9 \text{ кг} = \square \square \square \square \text{ г}$

$8 \text{ кг} = \square \square \square \square \text{ г}$

233. Виконай дії. Результати запиши у грамах.

Зразок.

$5 \text{ кг } 580 \text{ г} + 4 \text{ кг } 113 \text{ г} = 9 \text{ кг } 693 \text{ г} = 9693 \text{ г}$

$8 \text{ кг } 800 \text{ г} - 1 \text{ кг } 60 \text{ г} = 7 \text{ кг } 740 \text{ г} = 7740 \text{ г}$

$2 \text{ кг } 50 \text{ г} + 7 \text{ кг } 900 \text{ г}$

$4 \text{ кг } 950 \text{ г} - 3 \text{ кг } 30 \text{ г}$

$7 \text{ кг } 231 \text{ г} + 1 \text{ кг } 500 \text{ г}$

$6 \text{ кг } 800 \text{ г} - 2 \text{ кг } 80 \text{ г}$

234. Три однакові вази упаковали в одну коробку. Знайди масу ваз разом з упаковкою, якщо маса кожної вази 153 г, а маса упаковки 216 г.

235. Розташуй літери в порядку зростання числових значень величин і прочитай слово.

В 5000 г	Д 50 г	О 250 г	А 531 кг	Н 5 ц	И 100 кг	Ж 10 кг
-------------	-----------	------------	-------------	----------	-------------	------------

236. Спочатку виконай обчислення, скориставшись підказкою, а тоді — за аналогією.

4   5   1   3   2

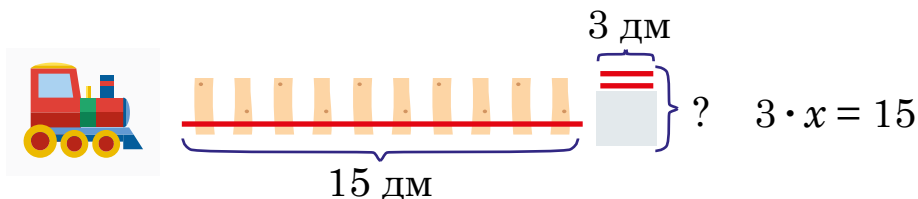
$$200 : 10 - (200 : 100 + 80 \cdot 0)$$

$$500 \cdot 2 - (10 \cdot 2 + 60 \cdot 10)$$

237. Для виготовлення прикраси ювелір використав 32 г золота і декілька грамів срібла, до того ж золота — на 17 г більше, ніж срібла. Скільки всього грамів золота і срібла використав ювелір?

238. Щоб побудувати колію для іграшкової залізниці, взяли одну рейку завдовжки 15 дм, а другу таку ж довелося збирати з окремих частин, довжиною 3 дм кожна. Скільки таких частин знадобилося для складання другої рейки?

239. Заміни кілограми грамами і виконай дії.

Зразок. 3 кг + 5 кг = 3000 г + 5000 г = 8000 г

$$4 \text{ кг} + 3 \text{ кг} = \boxed{} \text{ г}$$

$$6 \text{ кг} - 2 \text{ кг} = \boxed{} \text{ г}$$

$$2 \text{ кг} + 7 \text{ кг} = \boxed{} \text{ г}$$

$$8 \text{ кг} - 5 \text{ кг} = \boxed{} \text{ г}$$

- 240.** У парку посадили 138 дерев різних порід. Са-
 джанців осик було 42, берізки становили $\frac{1}{8}$ ча-
 стину від усіх дерев, крім осик, а решту складали
 хвойні дерева. Скільки хвойних дерев посадили
 в парку?

- 241.** $400 \cdot 2$ $505 : 5$ $300 \cdot 3$ $820 : 4$
 $101 \cdot 6$ $100 \cdot 8$

242.

В одній тонні 1000 кілограмів.
 $1 \text{ т} = 1000 \text{ кг}$

- 243.** Виконай дії за зразком.

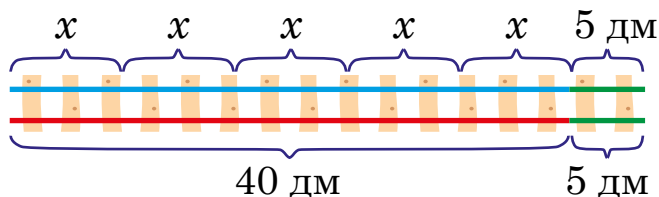
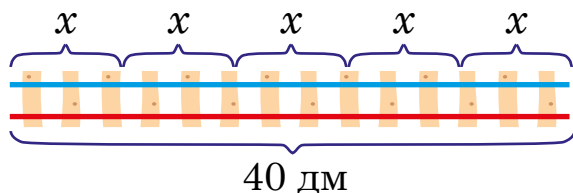
Зразок. $5 \text{ т} + 2 \text{ т} = 7 \text{ т}$

$$5000 \text{ кг} + 2000 \text{ кг} = 7000 \text{ кг}$$

$$4 \text{ т} + 3 \text{ т}$$

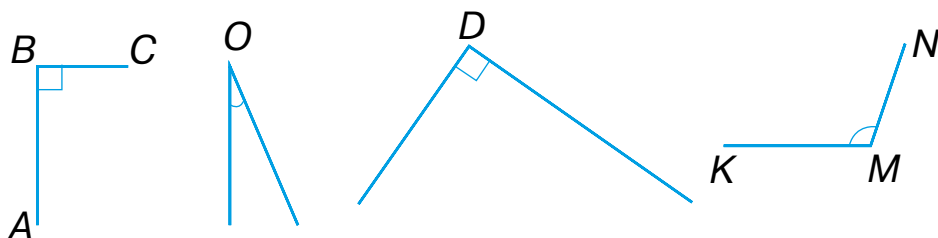
$$9 \text{ т} - 2 \text{ т}$$

- 244.** *Поміркуй!* Чи однаковими будуть розв'язання
 цих рівнянь? Поясни, чому.

245. Пригадай!

Кут — це фігура, утворена двома променями (півпрямими), що виходять з однієї точки. Спільний початок променів називають **вершиною** кута, а самі промені — **сторонами** кута. Кут позначають знаком «Р» і трьома великими буквами, а іноді — однією буквою. Зображені на малюнку крайні кути позначено трьома буквами (PABC і PKMN), а середні кути — однією буквою (PO і PD).

PABC і PD — **прямі** кути, решта кутів — не прямі. Кут, менший від прямого кута, називають **гострим**, а кут, більший від прямого, називають **тупим**. На малюнку PO — гострий кут, а PKMN — тупий кут.

246. За допомогою лінійки й олівця побудуй у зошиті прямий кут.

247. У товарному поїзді було 24 вагони для великої рогатої худоби і 32 вагони для зерна. На станції четверту частину всіх вагонів відчепили. Скільки вагонів залишилося в поїзді?

248. Знайди значення виразу, за необхідності виконуючи дії письмово.

$$200 - (168 : 3 - 275 : 5) + 15$$

- 249.** Щоб пофарбувати садові лавки, купили 54 л фарби, до того ж $\frac{1}{6}$ частину від цієї кількості складала фіолетова фарба, а решту — рожева. Скільки літрів окремо фіолетової і рожевої фарби придбали?

250.
$$550 \begin{array}{l} \nearrow +100 \\ \searrow -200 \end{array}$$

- 251.** Заміни тонни кілограмами і виконай дії.

$$\begin{aligned} 9 \text{ т} + 500 \text{ кг} &= \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \text{ кг} \\ 7 \text{ т} + 400 \text{ кг} &= \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \text{ кг} \\ 8 \text{ т} + 600 \text{ кг} &= \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \text{ кг} \\ 5 \text{ т} - 600 \text{ кг} &= \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \text{ кг} \\ 6 \text{ т} - 200 \text{ кг} &= \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \text{ кг} \end{aligned}$$

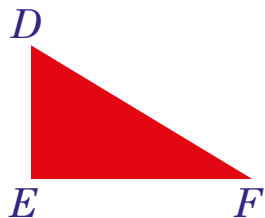
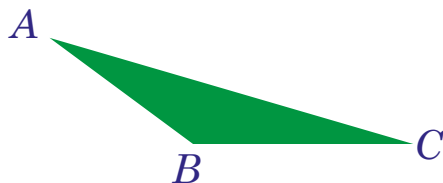
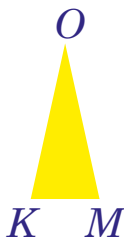
- 252.** У бібліотеку привезли a книжок для дорослих читачів, а для дітей — 175 книжок. На скільки більше книжок для дорослих, ніж для дітей, привезли в бібліотеку?

Склади вираз і розв'яжи задачу, якщо $a = 220$.

253.
$$\begin{array}{cc} 300 \cdot 2 & 600 : 3 \\ 100 \cdot 6 & 222 : 2 \\ & 400 \cdot 2 \\ & 110 \cdot 4 \end{array}$$

- 254.** Назви трикутник, у якого всі кути гострі; у якого є прямий кут; у якого є тупий кут.

255. Завдання на вибір

1. Заміни тонни кілограмами і виконай дії.

Зразок. $2 \text{ т} \cdot 4 = 2000 \text{ кг} \cdot 4 = 8000 \text{ кг}$

$3 \text{ т} \cdot 3 = \square \square \square \square \text{ кг}$

$8 \text{ т} : 4 = \square \square \square \square \text{ кг}$

$2 \text{ т} \cdot 3 = \square \square \square \square \text{ кг}$

$6 \text{ т} : 2 = \square \square \square \square \text{ кг}$

2. Знайди суми, додаючи окремо метри й міліметри.

$3 \text{ м } 240 \text{ мм} + 2 \text{ м } 100 \text{ мм} = \square \text{ м } \square \square \square \text{ мм}$

$6 \text{ м } 520 \text{ мм} + 2 \text{ м } 310 \text{ мм} = \square \text{ м } \square \square \square \text{ мм}$

3. Розташуй літери в порядку зростання значень іменованих чисел і прочитай слово.

Р
700 кг

В
8 г

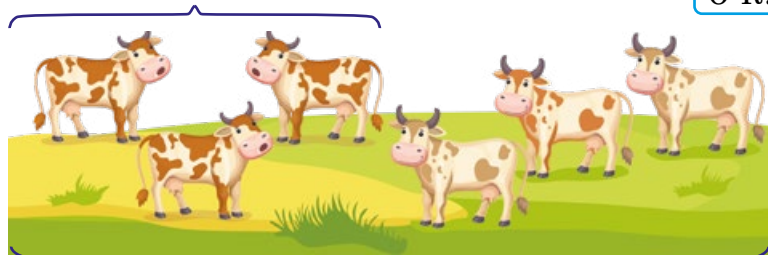
З
8 т

И
8 кг

А
8 ц

256. Від трьох корів однієї породи надоїли 35 л молока. Скільки літрів молока надоять від шести таких корів?

35 л

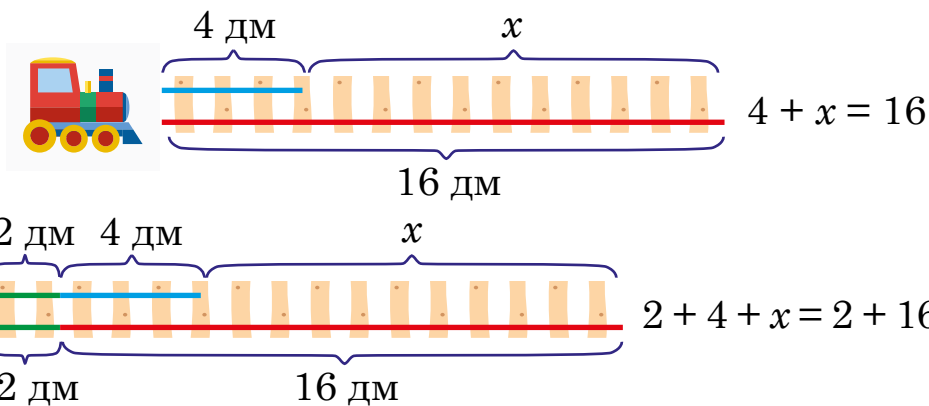

3 к. — 35 л.
6 к. — ?

План розв'язування

- 1) У скільки разів число 6 більше, ніж число 3?
- 2) Скільки літрів молока надоять від шести таких корів?

- 257.** Поміркуй! Чи однаковими будуть розв'язання цих рівнянь? Поясни, чому.

- 258.** У загальному зошиті — 84 аркуші, а в блокноті — на 20 аркушів менше. Скільки всього аркушів у загальному зошиті та двох таких блокнотах?

- 259.** Запиши в міліметрах.

$24 \text{ дм} = \square \square \square \square \text{ мм}$

$83 \text{ дм} = \square \square \square \square \text{ мм}$

$30 \text{ дм} = \square \square \square \square \text{ мм}$

$46 \text{ дм} = \square \square \square \square \text{ мм}$

- 260.** Туристи подолали четверту частину маршруту.

Скільки кілометрів їм залишилося пройти, якщо загальна довжина маршруту становить 24 км?

- 261.**

$3 \cdot 160$

$2 \cdot 700$

$5 \cdot 400$

$8 \cdot 30$

$7 \cdot 80$

$6 \cdot 300$

$9 \cdot 200$

$6 \cdot 50$

- 262.** Виконай за зразком. Підкресли найбільше число.

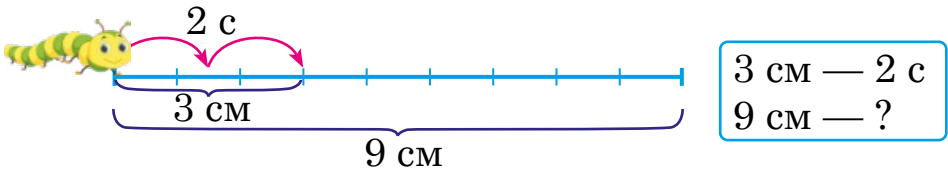
$$\text{Зразок. } 2 \text{ т } 356 \text{ кг} = (2000 + 356) \text{ кг} = 2356 \text{ кг}$$

$4 \text{ т } 428 \text{ кг} = (\square \square \square + \square \square) \text{ кг} = \square \square \square \text{ кг}$

$3 \text{ т } 542 \text{ кг} = (\square \square \square + \square \square) \text{ кг} = \square \square \square \text{ кг}$

$7 \text{ т } 129 \text{ кг} = (\square \square \square + \square \square) \text{ кг} = \square \square \square \text{ кг}$

- 263.** Гусениця долає 3 см за 2 секунди. За скільки секунд вона подолає 9 см?

Заувага! Спочатку дізнайся, у скільки разів число 9 більше, ніж число 3.

- 264.** Сувій тканини завдовжки 25 м коштує a гривень. Скільки гривень коштує метр цієї тканини?

Склади вираз і розв'яжи задачу, якщо $a = 750$.

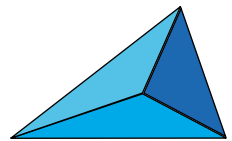
- 265.** Розташуй літери в порядку зростання чисел і прочитай слово.

Н 7931	А 9137	Ж 7193	О 3179	Н 1793	И 7319	М 1739
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

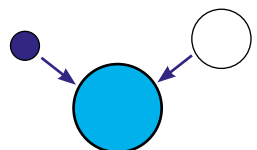
- 266.** Літера a позначає число, більше від 1. Який із цих виразів матиме найбільше значення?

$a : 2$	$a : 5$	$a : 10$	$a : 4$
---------	---------	----------	---------

- 267.** На малюнку зображено трикутну піраміду таким чином, що видно три її грані. Чи можна цю піраміду повернути так, щоб було видно дві її грані? чотири грані? одну грань?

- 268.** До дев'яти літрів синьої фарби додали втричі більше білої й отримали голубу фарбу. Скільки літрів голубої фарби отримали?

269. Знайди суми й різниці письмово.

$$357 + 153 \quad 698 - 519 \quad 208 + 509 \quad 471 - 197$$

270. Знайди третину й чверть від числа 12, а тоді —
 різницю отриманих чисел.

271. Виконай дії. Результати обчислень запиши
 у грамах.

$$3 \text{ кг } 672 \text{ г} + 4 \text{ кг } 200 \text{ г} \quad 6 \text{ кг } 780 \text{ г} - 2 \text{ кг } 140 \text{ г}$$

$$\img alt="pencil icon" data-bbox="85 284 135 306"/> $4 \text{ кг } 525 \text{ г} + 5 \text{ кг } 100 \text{ г} \quad 5 \text{ кг } 670 \text{ г} - 3 \text{ кг } 190 \text{ г}$$$

П'ЯТИЦИФРОВІ ЧИСЛА

272. $401 \cdot 2$ $550 : 5$ $307 \cdot 3$ $820 : 4$
 $200 \cdot 6$ $105 \cdot 8$

273. Розташуй літери в порядку зростання чисел і прочитай слово.

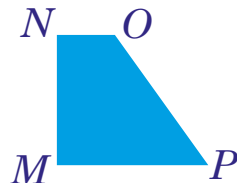
Е 28 000	У 54 000	П 24 000	А 82 000	Р 43 000	К 76 000
--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

274. Прочитай числа, подані в таблиці. Запиши їх у зошит.

Десятки тисяч	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці	Число
1	2	3	4	5	12 345
4	5	0	2	1	
8	1	0	3	2	
1	0	3	0	3	

275. $9999 + 1$ $3029 + 1$ $12\,800 + 1$
 $10\,000 - 1$ $4000 - 1$ $12\,800 - 1$

276. Чи може чотирикутник мати один прямий кут? два прямі кути? три прямі кути? чотири прямі кути? Скільки прямих кутів має кожен із зображених чотирикутників?

277. Виконай дії окремо з кілограмами і грамами.

$$5 \text{ кг } 840 \text{ г} - 4 \text{ кг } 230 \text{ г} = \square \text{ кг } \square \square \square \text{ г}$$

$$6 \text{ кг } 280 \text{ г} - 5 \text{ кг } 180 \text{ г} = \square \text{ кг } \square \square \square \text{ г}$$

278.

Письмове додавання і віднімання чотирицифрових чисел виконують так само, як додавання і віднімання трицифрових чисел.

$$\begin{array}{r} + 1199 \\ 2325 \\ \hline 3524 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 8376 \\ 2435 \\ \hline 5941 \end{array}$$

279. Виконай дії письмово.

$$1234 + 2087$$

$$3201 - 1199$$

$$1406 + 1927$$

$$2041 - 807$$

280. Першого дня туристи пройшли 28 км, а наступного — у 2 рази менше. Яку відстань подолали туристи за два дні?

281. Яку найбільшу кількість скріпок можна купити на 5 гривень, якщо одна скріпка коштує 30 копійок?

282. У Миколки 24 гриби, а в Мар'яни — утричі більше. Скільки всього грибів у дітей?

283. Виконай дії.

5 км · 4 = м

1876 + 1124

15 км : 3 = м

8753 – 1003

284.

440 : 10

150 · 5

420 : 2

206 · 3

630 : 3

208 · 4

285. Запиши в метрах.

23 км 200 м = м

28 км 300 м = м

41 км 500 м = м

286. Розташуй літери в порядку спадання чисел і прочитай слово.

С
56 324

К
25 833

Н
48 025

Ч
63 421

А
63 124

И
36 912

287. Назви́ одноцифрові числа, які потрібно записати в кожній колонці таблиці.

Число	Десятки тисяч	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
45 678	4	5	6	7	8
32 021					
49 103					
60 080					

288. Виконай дії письмово.

3418 + 1136

8261 – 3256

3891 + 2665

7586 – 469

289. Запиши в кілограмах.

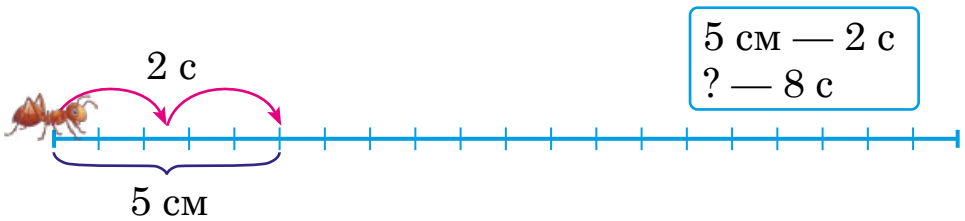
$$45 \text{ т } 323 \text{ кг} = \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \text{ кг}$$

$$64 \text{ т } 832 \text{ кг} = \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \text{ кг}$$

$$93 \text{ т } 328 \text{ кг} = \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \text{ кг}$$

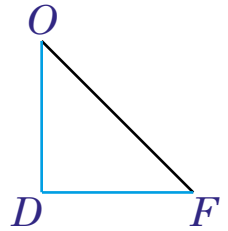
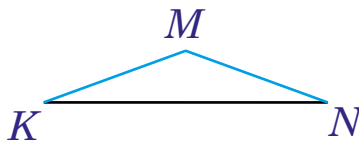
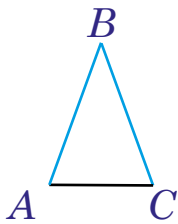
$$86 \text{ т } 025 \text{ кг} = \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \text{ кг}$$

290. Мурашка пробігає 5 см за 2 секунди. Скільки сантиметрів вона пробіжить за 8 секунд?

Заувага! Спочатку дізнайся, у скільки разів число 8 більше, ніж число 2.

291. У кожного з цих трикутників дві сторони однакові за довжиною. Периметр якого трикутника найбільший?

292. Із шести однакових овець за рік настригли 40 кг вовни. Скільки таких овець потрібно постригти, щоб одержати 80 кг вовни?

Маса вовни з однієї вівці	Кількість овець	Маса вовни
Однакова	6	40 кг
	?	80 кг

293. Виконай дії письмово.

$3715 + 729$

$6178 - 2138$

$3498 + 3509$

$9476 - 467$

294.

$80 \cdot 4$

$40 \cdot 4$

$70 \cdot 6$

$80 \cdot 3$

$30 \cdot 5$

$60 \cdot 5$

$20 \cdot 6$

$50 \cdot 5$

295. Виконай дії. Що спільного у кожній парі виразів?

$56 \text{ кг } 416 \text{ г} + 38 \text{ кг } 201 \text{ г}$

$56 \text{ тис. } 416 + 38 \text{ тис. } 201$

$41 \text{ км } 328 \text{ м} - 16 \text{ км } 264 \text{ м}$

$41 \text{ тис. } 328 - 16 \text{ тис. } 264$

296. Розташуй літери у порядку зростання чисел і отримаєш слово.

И

42 765

А

92 765

С

24 765

В

87 765

Л

36 765

297. Завдання на вибір

1. Знайди добутки, виконавши множення окремо з метрами, окремо — із сантиметрами.

$2 \text{ м } 15 \text{ см} \cdot 2$

$3 \text{ м } 03 \text{ см} \cdot 3$

$6 \text{ м } 25 \text{ см} \cdot 2$

$4 \text{ м } 10 \text{ см} \cdot 4$

$5 \text{ м } 27 \text{ см} \cdot 3$

$8 \text{ м } 12 \text{ см} \cdot 5$

2. Розв'яжи рівняння.

$5 \cdot x = 160$

$x : 3 = 326$

$133 : x = 19$

3. Випиши знаки арифметичних дій у порядку їхнього виконання за зразком.

Зразок. $\square \cdot (\square + \square) : (\square - \square) \triangleright + | - | \cdot | :$

$\square - (\square \cdot \square + \square) : \square$

$\square + \square \cdot \square : (\square - \square)$

298. Знайди частки письмово.

$952 : 2$

$748 : 4$

$635 : 5$

$875 : 7$

299. Відстань між двома сусідніми поділками 7 мм. Коли гусениця проповзла 28 мм, їй залишилося подолати у 3 рази більшу відстань. Скільки поділок залишилось подолати гусениці?

300. Виконай ділення письмово.

$465 : 5$

$216 : 9$

$872 : 2$

$364 : 4$

301. Мотузку завдовжки 270 м розрізали на 5 однакових частин. Яка довжина кожної частини?

302.

$105 \cdot 4$

$550 : 10$

$108 \cdot 5$

$930 : 3$

$410 : 2$

$106 \cdot 8$

303. Розклади числа на розрядні доданки за зразком.

Зразок. $36\ 157 = 30\ 000 + 6000 + 100 + 50 + 7$

$54\ 240$

$65\ 020$

$30\ 101$

$40\ 125$

304. Скільки в кожному числі всього десятків тисяч? тисяч? сотень? десятків? одиниць?

Число	Усього				
	Десятки тисяч	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
25 643	2	25	256	2564	25 643
32 016					
58 320					

305. Розташуй літери в порядку зростання чисел і прочитай слово.

Р	У	Г	З	А	Б
20 803	28 003	20 038	28 030	20 308	23 008

306. Для фарбування садової альтанки потрібно 25 л фарби, а для садової лавочки — 2 л фарби. Пофарбували 3 альтанки і 3 лавочки. На скільки більше літрів фарби використали для фарбування альтанок, ніж для лавочок?

307. Запиши в кілограмах.

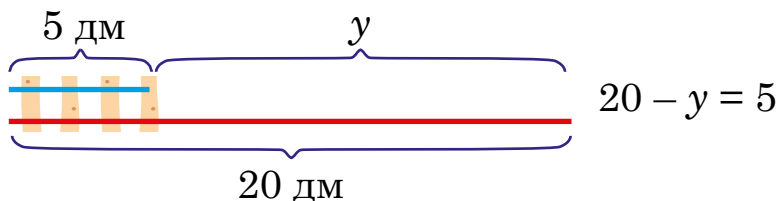
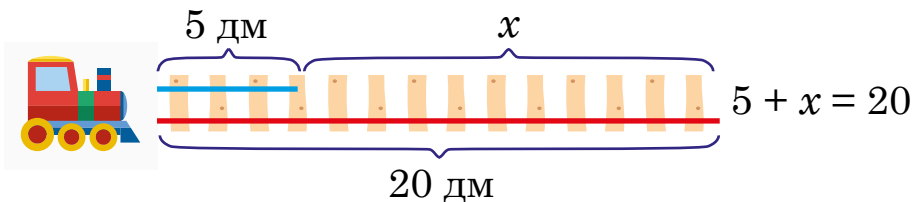
$$46 \text{ т } 385 \text{ кг} = \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \text{ кг}$$

$$35 \text{ т } 254 \text{ кг} = \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \text{ кг}$$

$$10 \text{ т } 102 \text{ кг} = \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \text{ кг}$$

$$16 \text{ т } 001 \text{ кг} = \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \boxed{} \text{ кг}$$

308. Поміркуй! Чи відрізнятимуться розв'язання цих рівнянь? Поясни, чому.

309. Виконай дії письмово.

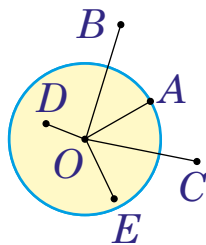
$$1999 + 6708$$

$$8137 - 1404$$

$$2916 + 5580$$

$$5012 - 928$$

310. Виміряй довжину радіуса кола — відрізка OA . Які з точок, зображених на малюнку, належать колу? належать колу?

311. $500 \xrightarrow{+100} \xrightarrow{-200}$

312. Виконай дії письмово.

$9722 - 8712$

$9365 - 9264$

$4830 - 3279$

$6173 + 2378$

313. За 5 годин пошили 60 білих блузок, а за 7 годин — 91 синю блузку. Скільки всього блузок пошили?

Чи є в цій задачі зайві дані? Які саме? Зміни запитання задачі так, аби для її розв'язання потрібні були всі дані. Розв'яжи виправлену задачу.

314. $810 : 2$ $990 : 9$ $205 \cdot 3$ $420 : 4$
 $101 \cdot 6$ $100 \cdot 2$

315. Скільки в кожному числі всього десятків тисяч? тисяч? сотень? десятків? одиниць?

Число	Усього				
	Десятки тисяч	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
53 121					
87 459					
63 548					
12 789					

316. Виконай дії і запиши результати обчислень у грамах.

$12 \text{ кг} \cdot 2$

$16 \text{ кг} \cdot 4$

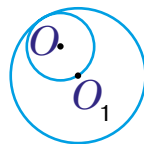
$23 \text{ кг} \cdot 3$

$42 \text{ кг} : 2$

$24 \text{ кг} : 8$

$21 \text{ кг} : 3$

317. У якого кола радіус менший?

318. На новорічний бал прийшло 96 дітей.

Третина всіх дітей одягли костюми казкових героїнь і героїв, $\frac{1}{6}$ частина — костюми супергероїв і супергероїнь, а решта — костюми звірів. Скільки дітей прийшло на бал у костюмах звірів?

319. Знайди частки та виконай перевірку дією множення.

$357 : 3$

$875 : 5$

$192 : 64$

320. Знайди суми, додаючи окремо тонни й кілограми.

$25 \text{ т } 120 \text{ кг} + 36 \text{ т } 154 \text{ кг} = \square \square \text{ т } \square \square \square \text{ кг}$

$78 \text{ т } 240 \text{ кг} + 14 \text{ т } 282 \text{ кг} = \square \square \text{ т } \square \square \square \text{ кг}$

321. Для іграшкової залізнички складають колію завдовжки 40 дм, причому одну рейку збирають із частин довжиною 5 дм, а другу — із частин довжиною 8 дм. Частин якої довжини знадобиться більше?

5 дм 8 дм

x { } y $5 \cdot x = 8 \cdot y$

322. $7670 + 2431$

$2532 - 2314$

$1898 + 8203$

$9853 - 9752$

- 323.** На новорічний бал прийшло 84 хлопчики в маскарадних костюмах. Третина всіх хлопчиків одягли костюми мушкетерів, чверть — костюми суперменів і бетменів, а решта — лісових ельфів, гобітів і гномів. Скільки хлопчиків прийшло на бал у костюмах ельфів, гобітів і гномів?

324.

$12 \cdot 3$	$39 : 3$	$15 \cdot 6$	$64 : 8$
$21 \cdot 4$	$150 : 3$	$32 : 3$	$180 : 2$

325.

Письмове додавання і віднімання п'ятицифрових чисел виконують так само, як додавання і віднімання трицифрових чисел.

$$\begin{array}{r} + 12834 \\ 36152 \\ \hline 48986 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 92351 \\ 43568 \\ \hline 48783 \end{array}$$

- 326.** Виконай дії письмово.

$$13\ 674 + 28\ 539$$

$$61\ 287 - 27\ 354$$

$$24\ 381 + 45\ 715$$

$$80\ 405 - 35\ 283$$

- 327.** Художниця розмалювала 3 однакові вази за 2 години. Скільки таких ваз вона розмалює за 8 годин роботи, якщо працюватиме з такою самою продуктивністю?

- 328.** Чотирикутну піраміду на малюнку зображено таким чином, що видно лише її основу. Як потрібно повернути цю піраміду, щоб стало видно одну бічну грань? дві бічні грані? чотири бічні грані?

329. Завдання на вибір

1. Розташуй літери в порядку зростання чисел і прочитай слово.

І 36 918	К 38 961	С 36 819	Ч 36 981	А 39 816	В 36 891
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

2. Виконай дії, скориставшись підказкою.

① ③ ② ⑤ ④

$$(48 : 4 - 48 : 6) \cdot (48 + 12)$$

$$(84 : 2 - 2 \cdot 14) : (40 : 20)$$

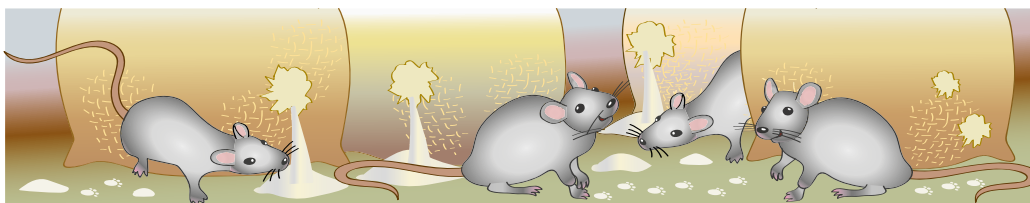
3. При яких значеннях змінної a нерівність $50 - a > 34$ буде правильною?

330. Прочитай текст і розв'яжи задачі.

Пацюки і кораблі

Понад п'ятсот років тому розпочалась епоха далеких і тривалих морських подорожей. Кораблі тоді виготовляли з деревини, канати й вітрила — з натуральних матеріалів і тканин. А ще в далеку мандрівку моряки брали чималі запаси їжі, що приваблювало на судна пацюків. Як саме ці гризуни потрапляли на кораблі, достеменно невідомо, але вони швидко розмножувалися і ставали справжнім лихом для команди, оскільки знищували продукти, пошкоджували канати, вітрила й навіть прогризали днища. Тож для боротьби з пацюками моряки почали брати із собою в подорожі котів. І беруть досі, хоча кораблі вже давно виробляють з металу, та й харчі зберігають переважно у консервних банках.

- 1) На кораблі було 327 мішків борошна, але третину з них пошкодили пацюки. Скільки мішків борошна залишилися цілими?

- 2) У морському музеї є ціла зала з незвичайними експонатами. Тут демонструють пошкоджені пацюками речі, зокрема 123 вітрила, 569 мішків з-під борошна, 39 пар матроських штанів і навіть корабельний прапор. На скільки більше в цій залі предметів, у яких колись зберігали продукти, ніж усіх інших речей разом?
- 3) На один корабель завантажили 500 контейнерів із зерном, а на другий — на 200 контейнерів більше. Скільки всього контейнерів із зерном було на двох кораблях?

331. $34\ 854 + 12\ 349$

$53\ 484 - 27\ 958$

332. За 4 хвилини бензопилою розпилюють 16 колод.

За скільки хвилин можна розпиляти 36 таких колод, якщо працювати з такою самою продуктивністю?

ШЕСТИЦИФРОВІ ЧИСЛА

333.

$90 : 30$

$606 : 3$

$800 : 20$

$990 : 99$

$960 : 3$

$570 : 3$

$101 \cdot 3$

334. Розташуй літери в порядку зростання чисел і прочитай слово.

О

300 000

У

700 000

К

200 000

С

900 000

Н

500 000

ЗМІСТ

I. Повторення і узагальнення матеріалу за 3 клас	4
II. Нумерація багатоцифрових чисел	26
Чотирицифрові числа	26
Одиниці вимірювання довжини.....	30
Одиниці вимірювання маси	45
П'ятицифрові числа	54
Шестицифрові числа	654
Одиниці вимірювання часу	66
III. Додавання і віднімання багатоцифрових чисел. Швидкість. Час. Відстань.....	96
Додавання і віднімання натуральних чисел.....	96
Додавання і віднімання іменованих чисел	120
Швидкість. Час. Відстань.....	130